

מהדורה
מיוחדת
"אין אבוד"

צאת הבוקר

שבת פרשת שמעוני תש"פ

- שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
- מהרב **יצחק גינזבורג** שליט"א

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ

איזה משפט בתנאי
צריך לדעת בעל פה?

בשביל מה
לעשות מופתים

ניגון חסידי 42
ניגון לשבת נחמו — 367

הסיפור החסידי 43
"הדברי חיים" מצאנז

רמז בפרשה 45
פרשת שמעוני

תיקון העולם הזה 03
"להשכילך בינה" (3)

מושגי יסוד באגה"ק י"א 16
"להשכילך בינה" (4)

נחש הנחשת ונחום איש גז 24
"להשכילך בינה" (5)

צער ושמחה ביום השמיני 33
אור החיים על הפרשה

הכח הפועל 36
שפת אמת על הפרשה

"זה" ו"זה" בעולם הזה 38
שפת אמת לפרשת צו

סבר פנים יפות 40
ביאורים בפרקי אבות

הקדמת המערכת

שבוע טוב לכל הקוראים, שבת מברכין חדש אייר חלפה ואתה גליון **ואביטה** נוסף, מלא בכל טוב. **שימו לב!** המהדורה השבוע היא מהדורה פרטית וקצת פיראטית – היא פחות ערוכה ומוגהת מתמיד, העיצוב פחות מוקפד וחסרים בה מדורים קבועים רבים. והעיקר, היא גם יוצאת (בניגוד לרגיל) רק אחרי שבת... בסימן "**אין דבר אבוד**" המאפיין את חדש אייר.

השבוע בגליון: נפתח בהמשכה של סדרת השיעורים באגרת י"א בתניא – "**להשכיל בניה**": שלשה שיעורים עם נטיות שונות, הכוללים הסברים עמוקים ב'עבודה', ונקודות בסיסיות הפותחות שער לאגרת כולה. אחריהם נעבור **לאור החיים** על הפרשה "**צער ושמחה ביום השמיני**" המלהטט בין הצער לבין השמחה בלשונות הפסוקים. ומאחרון לאחרון – **שפת אמת** על הפרשה "**הכח הפועל**". את חלק השיעורים נחתום בהשבת חוב קטן מגליון שבת הגדול-פסח: **שפת אמת לפרשת צו** – "**זה**" ו"**זה**" **בעולם הזה** – החל מ-"זה לעמת זה עשה האלהים", עד ל"זה היום עשה הוי'". בחלק השני וה**אקטואלי**: התחלנו את שבתות הקיץ עם **פרקי אבות פרק א**, והשבוע ביאור נפלא של הרב על דברי שמאי "**בסבר פנים יפות**", איך שמאי הולך לשיטתיהו בכל התורה כולה. אחרי **הסיפור החסידי** עם בעל ההילולא ר' **חיים מצאנז** – "**הדברי חיים**" – בו נקרא על "מאחורי הקלעים" של סיפורי המופתים, ו'סגולה' לרפואת ה'. לסיום בא **הרמז בפרשה** – **שמונה השרצים של אברהם אבינו** – מרתק!

בשבועות אלו מלמד הרב גינזבורג **כוונות יומיות לספירת העומר** – ניתן לקבל את החומר למייל על ידי הצטרפות לרשימת התפוצה [המייל מופיע בתחתית העמוד].

אנחנו מזכירים אודות **המלצת הרב לימים אלו**: לתת צדקה בכל שעה ולקרוא בתהלים את הפרקים א, כ, כג, כה, נא, סז, קיג, קכא, קל, קנ. כמו כן, שיעורים קצרים וטריים בקבצי סאונד ישלחו מדי יום אליכם למייל ולוואטסאפ, ניתן להאזין גם בפנימיון שלנו במספר 079-9211452 או במספר 02-5434297 [המספר פתוח לניידים כשרים] – מומלץ!

שבת שלום ומבורך,

המערכת

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | **עיצוב:** דעה זצ"ל אביחיל | **מערכת:** הרב יוסי פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

תיקון העולם הזה – "לדעת בארץ דרכך" "להשכיל בינה" (3)

א. אמונה בבריאה יש מאין בישראל ובאו"ה אמונה גם בלי מופתים

נתחיל לקרוא כאן מהפירוש על התניא, על האגרת שלנו – "להשכיל בינה", על מה שכתוב "וביאור הענין הוא רק אמונה אמיתית ביוצר בראשית דהיינו שהבריאה יש מאין...":
ראה באוה"ת פ' ראה ע' תשכט דגם חסידי אוה"ע מאמינים בענין הבריאה מאין ליש וגם הרבה מחכמים הראשונים הכריחו זה במופתים שכליים אמיתיים, אך ישראל קדושים מאמינים בלי שום חקירת שכל אנושי, ע"ש.

אנחנו מאמינים בבריאה יש מאין כי האמונה בטבע, בגנים, של הנשמה שלנו – אז לא זקוקים לשום מופת, שום ראיה שכלית בענין. החידוש הוא שאומות העולם גם מאמינים בכך, אך בגלל השכל, ויש להם על הענין מופתים שכליים אמיתיים. כך הוא מביא מהצמח צדק באור התורה.

אמונה למעלה מראיות-מופתים-הכרחים

אחר כך מביא מהרבי הרש"ב, שני דורות אחר כך, דבר שנשמע לא ככה:

בספר המאמרים תער"ב-תרע"ו ע' קצ "... שיש בנש"י תוקף האמונה [כמו בנס פורים, "ותכתב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי] את כל תקף" – יש לנו תוקף,

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. "להשכיל בינה" (3), הקלטה טלפונית, כ"ז אדר תש"פ.

ועיקר התוקף שלנו הוא תוקף האמונה, שבא מה"איתן שבנשמה"³. הוא מתחיל מאברהם אבינו, "משכיל לאיתן האזרחי", שאותו איתן עתיד לזרוח – זו אמונה הירושה לנו מאבותינו, ממשי גנים. להאמין בענין יש מאין שהוא חידוש העולם... [ה' בורא את כל העולם, כולל אותי, בכל רגע מחדש יש מאין]. שכמה נלאו חכמי המחקר להשיג אפי' אפס קצהו ולא השיגו [משמע הפוך מדברי הצמח צדק לעיל – שכמה שהשתדלו החוקרים למצוא מופתים בשכל לבריאה יש מאין לא הצליחו, כי הבריאה יש מאין בלתי מושגת, כמו שכתוב כאן בתניא שהעדן-האין הוא בלתי מושג. אם כן, מה פירוש מה שכתב הצמח צדק לעיל שיש מופתים שכליים אמיתיים? צריך לומר שהכל לפי ערכין – יחסית. מה שלדעתם מופתים שכליים אמיתיים – אצלנו, שחכמים יותר מהם, יודעים שאינם מופתים אמיתיים באמת לאמתו, הם נלאו ולא השיגו, ואנחנו לא זקוקים למופתים כי האמונה היא בטבענו. זהו הישוב – נדמה להם שיש להם מופת שכלי, וכך אמת לפי השכל שלהם, אך באמת לאמתו זהו דבר שאי אפשר להשיג בשום שכל. הבטחון שלנו בכך אינו בגלל השכל בגלל, אלא רק באמונה הפשוטה שלנו].

ובנש"י ה"ז באמונה פשוטה שאין צריכים ע"ז ראיות ומופתים והכרחים שכליים

א אסתר ט, כט.

ב ראה לקו"ת תחלת פרשת ראה; ד"ה "לעולם יהא אדם רך כקנה" תש"ג ובכ"מ. וראה תניא קו"א ד"ה "וצדקה נחל איתן" (קסא, א) וביאוריו.

ג תהלים פט, א.

באמונה פשוטה: בריאה יש מאין – התחדשות המציאות – ואחדות הוי'. שני הדברים האלה הם כמו הביטוי בחסידות "אלקות בפשיטות ועולמות בהתחדשות". בריאה יש מאין היא "עולמות בהתחדשות" ואחדות הוי' היא "אלקות בפשיטות". **פשיטות** אותו שרש של אמונה **פשוטה**. אבל, כמו שנסביר, יש כמה גוונים או כמה ממדים במלה 'פשוטה'. אחד הפירושים של "אמונה פשוטה" הוא אלקות בפשיטות. בדרך מצותיך שם המצוה "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" – המצוה התמידית שאחרי האמנת אלקות ("אנכי הוי' אלהיך"*) – היא מכונה מצות "אחדות הוי'". שם מובא ומוסבר עיקר החידוש באמונה של מורנו הבעל שם טוב.

שתי יתדות

ממוצע **יש מאין** ו'**אחדות הוי'** הוא **חתך**, כאשר כל **חתך** הוא ב'**פ רוח**, ממוצע כל מלה כאן – ארבע **רוחות**, כמו ארבע רוחות מלך המשיח ("ונחה עליו רוח הוי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת הוי'")¹ וכמו ארבע רוחות העולם, סוד **ד** רבתי של "הוי' אחד".

חתך הוא שם קדוש שאנחנו מרבים להסביר – סופי תבות "פוחת את ידך [= ומשביע]"², שייך למזוני כפי שלמדנו אתמול. שני הדברים האלה, יש מאין ואחדות הוי', הם יתד אצלנו – שני יתד. כל יתד עולה ב'**פ אור**, אז פעמיים יתד כבר ד'**פ אור**, "צפנת פענח", יצחק במילוי: **יוד צדיק חית קוף** (828). וא"צ לזה ראיות והוכחות כלל זה משום דמזליהו חזי [במזל הנשמה – "אין מזל

[משתמש בשלש מלים, אפשר לומר כנגד חב"ד: ראיות לשון ראייה שבחכמה. מופת שכלי הוא בבינה. הכרח הוא על דרך כורח – "על כרחך אתה חי"³ – מצד הכרח הדעת]. כ"א באמונה קבועה בלב האדם ביתד חזק בל תמוז [לפני כמה ימים⁴ למדנו סוד המלה יתד, ראשי תבות יסוד-תפארת-דעת – הקו האמצעי ממטה למעלה, מה שהיסוד עולה לדעת וממשיך משם את טפת הזרע, טפת העצם, כח האין סוף⁵. קו האמצעי הוא "בריה התיכון המבריק מן הקצה אל הקצה"⁶ – עולה עד לכתר, עד לפנימיות הכתר, עד לפנימיות עתיק ששם האמונה הפשוטה כפי שתיכף נסביר. הפסוק אומר "ותקעתי יתד במקום נאמן"⁷ שהוא שרש האמונה הפשוטה במקום ב"ה – "מקום" הוא כינוי לה⁸]. שאפי' כל הרוחות שבעולם אינם מזיזות אותו [כל הרוחות – כל הספקות, כל העמלק שיש בעולם, כל הירידות והנפילות – לא מזיזות את יתד האמונה הפשוטה שיש ליהודי], וכ"ז הוא מבחי' עצם הנשמה" ע"ש בארוכה. עד כאן ציטוט אחד מהרבי הרש"ב. אחר כך מביא מכמה עמודים אחר כך:

וראה שם ע' רה "דהאמונה פשוטה [מדגיש לשון אמונה פשוטה – כפי שהיה קודם. בתניא הלשון המיוחדת היא "אמונה אמיתית", שצריך להסביר לעומת הביטוי היותר רווח "אמונה פשוטה"]. בנש"י שמאמינים בבריאה יש מאין ובאחדות ה'

אומר כאן שני דברים בהם מאמינים

ד אבות פ"ד מכ"ב. ראה הקלטה יומית כ"ב אדר.

ה התוועדות יום הפורים.

ו כמבואר בדרכי האריז"ל בכוננות הלולב.

ז ראה לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך; המשך שמח תשמח ע' 7 (סה"מ תרנ"ז ע' קט) ואילך.

ח ע"פ שמות כו, כח; לו, לג. ראה זח"ג קפו, א. ועוד.

ט ישעיה כב, כג.

י דברים ו, ד.

יא שמות כ, ב; דברים ה, ו.

יב ישעיה יא, ב.

יג תהלים קמה, טז. פה"ח שער הזמירות פ"ה.

כמו הבינה, אבל ראיית המזל אינה האמונה הפשוטה של רדל"א. זו אמונה פשוטה של רישא דאין – יש בה תענוג. כתוב שהחוש שיש בו הכי הרבה תענוג הוא חוש הראיה", ואין תענוג יותר מראית מושא האמונה שלי.

פירוש שלישי, כלשון הגמרא "מפשט פשיט ליה" – לשון פשט, כמעט קומון-סנס, שכל פשוט. לאו דווקא שזו ראייה. בזה גופא יש שני גווניו: או ש"פשט ליה" כי קרא, פסוק מפורש, ומכיון שאני מאמין בתורה ויש פסוק שאומר זאת אני זקוק לשום הוכחה אחרת – זהו פשט של תורה. יש גם פשט שאצלי הוא השכל הכי פשוט. הפירוש השלישי גובל על השכל מלמעלה – כמו סוד המזלות, שנוזל מהכתר לשכל.

חיבור הפשט והסוד

לגבי הפירוש השני – ידוע שהסתכלות היא גם סוג של שכל. בגמרא פשיט ליה היינו שהיתה קושיא ויש תירוץ – אני יודע את הפשט. לפני כמה ימים¹ אמרנו ש-**בעל שם טוב** בגימטריא **סוד-פשט** (459) – חיבור הסוד והפשט, דהיינו דרך הלימוד שלנו כפי שקבלנו ממורנו הבעש"ט, וכל הזמן, מדור לדור (ומיום ליום) מתגבר (לקראת גילוי ה"תורה חדשה"²) של מלך המשיח³). סוד הוא מה שהמזל שלי רואה (בחנית **יש לי סוד** שעולה ו צירופי **סוד**⁴) ופשט הוא הדבר הכי פשוט בעולם – אמונה פשוטה ששייכת לכולם, גם לגויים, כל אחד צריך להבין את זאת (רק **"וכסיל לא יבין**

לישראל", כפירוש הבעש"ט – אנחנו רואים, ולא צריך ראיות שכליות), דהיינו ששרש הנשמה למעלה ה"ה רואה הכל בבחי' ראי' ממש".

ב. אמונה פשוטה ו"אמונה אמיתית ביוצר בראשית" שלשת פירושי "פשוטה"

נחזור למושג "אמונה פשוטה". יש כמה פירושים למלה "פשוטה":

פירוש אחד, המושג "פשוט" הוא בניגוד ל"מורכב" – כמו תענוג פשוט לעומת תענוג מורכב⁵ – ואז הכוונה ב"אמונה פשוטה" היא שהאמונה אינה מורכבת בשום דבר אחר חוץ ממנה עצמה, היא לא מתלבשת בשום שכל (או מדה בלב), לא זקוקה לשום שכל בעולם ולא נסמך עליו. אמונה פשוטה שלמעלה מכל הרכבה – למעלה מ"מעשה מרכבה", כמו שכתוב בחסידות שיש דרגה בנפש שלמעלה ממעשה מרכבה – היינו רדל"א, בו "חביון עוז העצמות"⁶, מדרגת האיתן שבנשמה, "משכיל לאיתן האזרחי".

פירוש שני, אמונה פשוטה היא מה שנתפס אצלי בפשיטות. אני צריך שכל לא כי זהו דבר פשוט בעצם, ששולל את הזיקה לשכל, אלא כי אני רואה את האמת – כמו שכתוב כאן בסוף – וממילא הדבר פשוט אצלי ואיני זקוק להוכחות. זו מדרגה אחת פחות – "רישא דאין". האמונה הפשוטה במדרגה הכי גבוהה, רדל"א, נקראת "ריש גלי"⁷ – לא מתלבש בשום דבר, בעצם מעל השכל. ראייה בשרש היא סוג של חכמה – לא שכל אנליטי,

יז קונטרס העבודה פ"ב. נתבאר בשיעור אור לה' תמוז ס"ח.

יח הקלטה יומית כ"ג אדר.

יט ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

כ ראה קהלת רבה יא, ז.

כא כנזכר בשיעור הנ"ל.

יד מאמרי אדה"צ כתובים ד"ה "יונתי בחגוי הסלע", ובכ"מ בחסידות.

טו שער מאמרי רשב"י פירוש ספרא דצניעותא פ"א, ע"פ חבוקק ג, ד. רואה גם מאו"א מערכת אלף אות סד.

טז תרגום אונקלוס לשמות יד, ח.

בראשית" יש ארבע מלים. "יוצר" רומז בפרוש לעולם היצירה. עולם היצירה הוא בעצם יש מיש, אבל גם שייך לגילוי אור – "יוצר אור"^{כח}. "בראשית" רומז לבריאה (יש מאין, כמו שמדגיש באגרת) – "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" (ממה שהתורה פותחת במלה "בראשית [ברא]" נלמד בקבלה^{כט} שכל התורה שלנו היא "תורת הבריאה", כאשר רק לעתיד לבוא, ב"תורה חדשה" של מלך המשיח, תתגלה "תורת האצילות").

אם כן, "יוצר בראשית" הוא על דרך "יוצר אור ובורא חושך" – קודם יוצר ואחר כך בורא, אף על פי שבריאה למעלה מיצירה ו"ברישה חשוכה והדר נהורא"^{לז}, אך זהו סדר הפסוק. אם "יוצר בראשית" היינו יצירה ובריאה, איך נסביר "אמונה אמיתית"? החידוש כאן הוא המלה "אמיתית" – הרומזת כאן לעולם האצילות, בו גלויה האמת (ש"הוי' הוא האלהים אין עוד מלבדו"^{לז}). עולמות ב"ע הם בגדר "עלמא דשקרא", כי מציאותם מורגשת כיש ודבר נפרד בפני עצמו – היפך האמת. לכן "משה אמת ותורתו אמת"^{לז}, כי שרש נשמתו של משה רבינו הוא אצילות^{לז} – ולא סתם אצילות, אלא אצילות שבאצילות (פנימיות אבא דאצילות^{לז}). "אמיתית" הכוונה שבא מעלמא דקשט, עולם האמת, שהוא האצילות (אצילות מלשון אצל וסמוך למאציל העליון,

את זאת"^{כב}, שעולה אמונה ישראל, 1038, את זה לא יבין הכסיל).

שלשת הפירושים הם שלש רמות של אמונה פשוטה. רוצים ללמוד פשט – האמונה הפשוטה הזו היא דווקא האמונה של עולם העשיה, כמו שנסביר. ידוע שבפסוק "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו"^{כג} הרבה פירושים ב"אף [עשיתיו]", ואחד מהם הוא ש"אף" הוא ראשי תבות אמונה פשוטה. והוא רומז להמבואר בחסידות^{לז} ש"אף עשיתיו" בא לרבות את גילוי אור האצילות דווקא בעולם העשיה התחתון (כאשר הכח האלקי לחולל גילוי זה נמשך מדרגה שמעל לאצילות עצמה, כידוע הכלל בזה) – זהו כח המניע של העשיה, של קבלת העול שיש אצל יהודים פשוטים דווקא (וכידוע מהבעל שם טוב^{כד} ש"יהודי פשוט קשור לפשיטות" העצמות באמונה הפשוטה שלו בה' ובתורתו הבאה לידי ביטוי בקבלת עול מלכות שמים שלו). שוב, זהו שכל של פשט. בארבע הדרגות של לימוד התורה, פשט-רמז-דרוש-סוד, ידוע שהפשט הוא כנגד עולם העשיה^{כד}, ה תתאה של שם הוי', מלכות – עול מלכות שמים.

"אמונה אמיתית ביוצר בראשית" – עשיה-אצילות-יצירה-בריאה

נחזור לביטוי המיוחד בו משתמש אדמו"ר הזקן כאן – "רק אמונה אמיתית ביוצר בראשית"^{לז}. בביטוי "אמונה אמיתית ביוצר

כב תהלים צב, ז.

כג ישעיה מג, ז.

כד ראה סוד ה' ליראיו שער "ארבעה עולמות" פ"ה.

כה ע"פ כש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קנה.

כו פע"ח שער הנהגת הלימוד פ"א; שער הגלגלים הקדמה יז.

כז "רק אמונה אמיתית ביוצר בראשית" = 2484 = י צירופי יתד (וכנ"ל שאמונה זו היא יתד אצלנו)!

כח ישעיה מה, ז. "יוצר אור" = 513 = ט פעמים "אל הוי' [ויאר לנו]" (תהלים קיח, כז), השם המהווה את עולם היצירה בקבלה (פע"ח שער הנהגת הלימוד פ"א ובכ"מ)!

כט פע"ח שער קריאת ס"ת פ"ה.

ל קהלת יעקב ערך 'תורה'.

לא שבת עז, ב.

לב דברים ד, לה.

לג תנחומא קרח יא.

לד ראה תו"א משפטים עו, ג. ובכ"מ.

לה ראה תו"א בשלח סו, ב. וראה לקו"ש ו' עמ' 244 ואילך. וש"נ.

בראשית רומזת לבית המקדש (כידוע) לעשות לו יתברך דירה בתחתונים דווקא. כשיהודי הולך ברחוב ומאמין בה' הוא עושה לקב"ה דירה בתחתונים – כך הוא ממשיך את עצם האלקות למטה, בעולם שלנו.

כך אפשר להסביר ש"אמונה אמיתית ביוצר בראשית" כולל את כל אבי"ע – בסדר עשיה-אצילות-יצירה-בריאה – כשעיקר החידוש הוא ב"אמונה אמיתית". כמו שאמרנו, מתבאר לפי שלש הרמות בהסבר הביטוי "אמונה פשוטה".

אצילות	"אמיתית"
בריאה	"בראשית"
יצירה	"ביוצר"
עשיה	"אמונה"

"שיעור קומה של יוצר בראשית"

בפרט, ארבעת העולמות כלולים בסוד "יוצר בראשית", כלשון חז"ל במדרש^{מא} – "שיעור קומה של יוצר בראשית". שיעור הקומה הוא רלו, כמנין "[גדול אדונינו]: **ורב כח**"^{מב}. והנה, "יוצר בראשית" ועוד רלו עולה 1455, בגימטריא אצילות-בריאה-יצירה-עשיה, כללות ארבעת העולמות!

בכלל יש קשר בין אצילות ליצירה, בסוד "מה שמו [אצילות] ומה שם בנו [יצירה] כי תדע"^{מג}, בין ה-י של שם הוי' ל-ו של שם הוי'^{מד}, שתי האותיות הזכריות, סוד **בטול-רחמים** בגימטריא משה שאמר פעמיים "ונחנו מה"^{מה}.

צור עולמים" (ישעיה כו, ד), לשון יצירה.
מא מדרש "שעור קומה". הובא בע"ח שמ"ב פ"ב. ראה תורת שמואל תרל"ח ד"ה "גדול אדונינו כו" שיעור קומה"; אדמה, שמים ותהום מאמר "עולמים עולים" הערה כז.
מב תהלים קמז, ה.
מג משלי ד, ט.
מד ראה זהר ח"ב עט, ב.
מה שמות טז, ח-ז.

סוד אדם קדמון שבו מאיר בחינת "קדמון" ממש, וכמו שיתבאר מהי בחינה זו).

אם כן, המלה אמונה – שהיא העיקר – נשארת כאן לעולם העשיה. חוזר למה שדברנו עכשיו^{לו}. כמו "מעשה ידי אמן"^{לז} – תכלית האמונה היא "המעשה הוא העיקר"^{לח}. אמונה פשוטה היא שכל של עולם העשיה (**לכסיל** חסר השכל הזה) – גם לא צריך הוכחות, כי זה קומון-סנס, הדבר הכי פשוט בעולם. אף על פי ששרש האמונה ברד"א, ויש שם את התוקף של חביון עוז העצמות – אמונה היא בעשיה (ממנה ה"פרומקייט טבעית" של יהודים פשוטים כנ"ל).

האמונה נסמכת כאן לאמת של עולם האצילות, "אמונה אמיתית", כי "אף" בא לגלות את תוקף האצילות בעשיה דווקא ("אף" בגימטריא **אנכי** – "אנכי מי שאנכי"^{לט}) – אמונה צריכה להיות בעולם שלנו.

המלה "אמיתית" (מלא כתיב בתניא) עולה בגימטריא 861, משולש **אם** (אמת, כא ברבוע, היינו סכום כל המספרים הלא-זוגיים מ-א עד **אם**. יית, יהלום כ, היינו סכום המספרים הזוגיים), שעולה **בית המקדש**, תכלית מעשה בראשית^{לז} (ה-ב רבתי של

לו **אמונה פשוטה** ועוד **עולם העשיה** = **אמונת ישראל** = "**וכסיל לא יבין את זאת**" כנ"ל! "**והכסיל בחשך הולך**" – ב פעמים **חשך** = **כסיל** ועוד **עולם העשיה**.

לז שה"ש ז, ב.

לח ע"פ אבות פ"א מ"ז.

לט זהר ח"א קסז, ב (וראב"ע בראשית כז, יט). וראה זהר ח"ג יא, א.

מ ידועה קושית המפרשים שהמלה "בראשית" היא בסמיכות וחסר הסומך ומציעים הפשטנים כמה אפשרויות לסומך הנעלם. אנו נציע – "בראשית יצירת העולם ברא אלהים וגו'". **יצירת העולם** = "אמיתית" = **בית המקדש**, משולש **אם** כנ"ל, ואז כל הפסוק – **בראשית יצירת העולם ברא אלהים את השמים ואת הארץ** יעלה 3562 = **הוי'** פעמים 137, **קבלה** כו, הקבוע של המבנה הדק, עיקר הסוד, כידוע היום במדע, של מעשה בראשית, בבחינת "יוצר אור", וד"ל. והיינו משולש **חכמה**, "**בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ**", ועוד משולש "**יה הוי'**" – "כי ביה הוי'

פשוטה.

עד כאן ענין אחד.

ג. עולם הזה – סוד הדעת

קדם-כתר, עדן-חכמה, עולם הבא –

בינה, עולם הזה-דעת

נאמר עוד ענין:

אדמו"ר הזקן כותב בהמשך האגרת, עוד כמה שורות הלאה, שהאין שהוא החכמה הוא העדן – כפי שלמדנו אתמול – הסברנו שיש את הכתר של החכמה, שנקרא אין; החכמה של החכמה שנקראת חכמה; והבינה של החכמה שדווקא היא נקראת עדן; והכל למעלה מעולם הבא שהוא הבינה ("אם הבנים שמחה"¹³). מתבקש לשאול לאור דבריו איפה עולם הזה – העולם שבו אנחנו נמצאים, העולם של "המעשה הוא העיקר", "אף עשיתיו" כנ"ל.

הזכרנו שיש גם משהו למעלה מעדן – גן בעדן מקדם"¹⁴ – הקדם שהוא הכתר. קדם – כתר, עדן – חכמה, עולם הבא – בינה, אז מה מתבקש לומר על עולם הזה? בכך נתבונן כעת – חידוש חשוב. מתבקש לומר שעולם הזה הוא הדעת. הייתי חושב שעולם הזה הוא המלכות, שרש העולמות התחתונים עד עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו – אבל איפה המקור האמתי שלו? אם עולם הבא הוא בינה עולם הזה הוא דעת.

כתוב בפרקי אבות¹⁵ "אם אין דעת אין בינה, אם אין בינה אין דעת" – אם אין עולם הזה אין עולם הבא ואם אין עולם הבא אין עולם הזה, יש תלות גמורה בין שני העולמות (עד שבעצם שניהם זהים ממש, סוד "הנה זה

והוא סוד "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור"¹⁶ – "יהי אור" באצילות, "ויהי אור" ביצירה, "יוצר אור" כנ"ל. והיינו מה שמבואר בדא"ח שהאהבה המסותרת שבלב כל יהודי מקורה באצילות אך מקום גילויה ביצירה. אהבה היא אור, בחינת אברהם אבינו, "אברהם אהבי"¹⁷ – "אברהם התחיל להאיר"¹⁸.

דמויות של אמונה פשוטה

אנו עדיין יוצאים מפורים, בו "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי"¹⁹. כידוע, גם "ארור המן" וגם "ברוך מרדכי" שוים אמונה פשוטה²⁰. צריך לומר שעיקר אמונה פשוטה – "ריש גלי", שלא מתלבש בכלל בשכל – הוא "ארור המן". המן הוא עמלק שמטיל ספק. איך? אומר שאם אתה מאמין במשהו אתה צריך להוכיח לי את האמונה שלך – דורש הוכחה. על מי שדורש הוכחות לאמונה אומרים "ארור המן", כי לא שייך בכלל.

שוב, זהו "ריש גלי", לא מתלבש, פשוט ולא מורכב, מעל מעשה מרכבה. ואילו "ברוך מרדכי" הולך על "מזליהו חזי", מדרגה יותר נמוכה, וממילא גם יורד מטה-מטה למי ש"פשיט ליה", שהדבר פשוט אצלו. אם היתה לך קושיא – אם כן בא עמלק, "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים"²¹, "שרפו ידיהם מדברי תורה"²² – אז מישוהו "פשיט ליה", כחו של מרדכי היהודי ואסתור המלכה. כך אפשר להסביר את הגימטריא, ששניהם שוים אמונה

מו בראשית א, ג.

מז ישעיה מא, ח.

מח שמות רבה טו, כ.

מט מגלה ז, ב.

נ סוד ה' ליראיו שער "שמחת פורים". ובכ"מ.

נא שמות יז, ח.

נב מכילתא פרשת עמלק א.

נג תהלים קיג, ט.

נד בראשית ב, ח.

נה אבות פ"ג מ"ז.

פשוט, ואף על פי כן כתוב בקבלה לכוון כך. סימן שיש איזה גילוי מיוחד בחדש הזה – החדש האחרון של השנה החל מניסן, נקודת השפל של השנה, עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו – של "לדעת בארץ דרך". מה זה אומר? שדווקא "בארץ" העבודה היא "לדעת"^{טב}.

יש פסוק אחר בענין, "ואין דעת אלהים בארץ"^{טז}. למה ה' שם אותנו כאן בעולם הזה? לדעת. זו תכלית היעוד לעתיד לבוא – "כי מלאה הארץ דעה את הוי"^{טז}. הדעת היא הספירה הראשונה שנשברה בעולם התהו, ותוצאת השבירה היא העולם הזה – עם כל השברים שצריך לקבץ, עם כל הניצוצות שצריך להעלות.

במלים פשוטות, העולם הזה הוא עולם של **מודעות**, עולם שאני יודע ומתקשר לדברים מכח ה**דעת** שלי, החל מזה שאיש ואשה מתחתנים ויודעים אחד את השני, "והאדם ידע את חוה אשתו"^{טז}, וככה מוליכים מנציחים את המין ומרבים את הדמות. בכל אופן, העולם הזה הוא עולם של דעת^{טז} – יש

טב ידוע שמצות האמנת אלקות היא להמשיך את האמונה בדעת (ראה דרך מצותיך מצות האמנת אלקות ובמבוא לספר אמונה ומועדות), לאו דווקא בשכל אלא בדעת לשון התקשרות והתחברות בעצם, וכלשון הרמב"ם בתחלת חיבורו "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון וכו'" – **אמונה דעת** משלימים **לד** ברבוע (576) ואמונה-דעת ראשי תבות **אד** של **אדר**.

לפי זה, יש לומר שאותיות **דר** של **אדר** הן ראשי תבות "דעת רבים", לאפוקי מדעת יחיד – "יחיד ורבים הלכה כרבים" – בחדש אדר, על ידי נס פורים, "והימים האלה נזכרים ונעשים [מחדש] בכל דור ודור" (אסתר ט, כח), האמונה הפשוטה שלנו הופכת להיות **דעת** רבים ועד ש"וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח, י), "ורבים מעמי הארץ מתהידיים כי נפל פחד היהודים עליהם" (אסתר ח, יז). **אמונה-דעת-רבים** = 828 = 4 פעמים **אור**, **אור** "פנים ואחור", "ליהודים היתה אורה" (שם שם, טז).

סג הושע ד, א.

סד ישעיה יא, ט.

סה בראשית ד, א.

סו **עולם הזה** ועוד **דעת** = 637, 7 ברבוע פעמים = 13

בא", גילוי משיח שעולם הזה הוא בעצם עולם הבא). ידוע **שבניה-דעת** עולה **ישראל**^{טז} – אנחנו זקוקים לשני העולמות כאחד, צריכים לחבר ביניהם, "כימי השמים על הארץ"^{טז}. ידוע שעולם הבא אין פירושו שעתיד לבוא, אלא שכל הזמן בא^{טז} – לאן הוא בא? לעולם הזה, נמשך לעולם הזה. למה עולם הזה הוא דעת? כי הוא תוצאה של שבירת הכלים דתהו, שהתחילה בספירת הדעת.

"לדעת בארץ דרך" – גלוי אלקות בעולם הזה

מה הרמז שעולם הזה שייך לדעת – שעיקר ענינו תיקון הדעת? אנחנו עדיין בחדש אדר – היום ז"ך אדר, יום חשוב – וכתוב בקבלה שב**אדר** צריך לכוון את הפסוק בפרק סז בתהלים (אחד הפרקים שאמרנו שטוב לומר בתקופה זו, מהרביים של חב"ד^{טז}), "**לדעת בארץ דרך** בכל גוים ישועתך"^{טז}, רמז מחודש (בקבלה לא הרבה פעמים לומדים אותיות שניות של ביטוי).

הבטוי "בכל גוים ישועתך" מאד מתאים לפורים, שהסברנו^{טז} שלא רק גאולה אלא בעיקר ישועה – ישועה שהיתה "בכל גוים", לעיני כל הגוים, שם בשושן הבירה, אצל אחשורוש הרשע והמן הרשע.

בכל אופן, כתוב שב"**לדעת בארץ דרך**" האותיות השניות הן צירוף **אדר** – רמז לא

נו ברית כהונת עולם מאמר "אור פני מלך" פ"ד; מאמר "הסתר אסתיר" פמ"ט. בכתבי רמ"מ משקלוב ברבוי מקומות.

נז דברים יא, כא.

נח ספר הבהיר אות קס (וראה גם רמב"ם הלכות תשובה פ"ח ח"ה).

נט ראה במאמרו של ר"י מונדשיין ע"ה – "סגולות והנהגות לשעת מגיפה ר"ל מאדמו"ר בעל התיאור וצאצאיו" (קובץ אור ישראל).

ס תהלים סז, ג.

סא התועודות ליל פורים.

עוד הרבה-הרבה מה לומר על זה.

סדרת עדן-עולם הבא-עולם הזה

אם כן, יש לנו כעת התבוננות יפה מה הם חב"ד – עדן, עולם הבא, עולם הזה. כדרכנו, רק לראות שהצירוף הזה מוצלח – השלישייה הזאת – עושים את החשבון, ורואים **שעדן עולם הבא עולם הזה** עולה בדיוק **אמת** (הכל נכלל באמת, גם עולם הזה, עלמא דשקרא, והיינו על ידי המשכת "דעת אלהים בארץ", "לדעת בארץ דרכך" בחדש אדר), 21 ברבוע, "אהיה אשר אהיה"^{טז}. זהו כבר רמז יפהפה. כל אחד מהלשונות האלה מתחיל ב-ע – עדן, עולם הבא, עולם הזה – ו-ג פעמים ע עולה 210, משולש 20. ממילא יוצא שהשאר הוא משולש 21, לפי הכלל הידוע שכל רבוע הוא סכום המשולש של עצמו פלוס משולש המספר שלפניו.

עוד יותר פלא: אם עושים סדרה – 124, 154, 163 – הבסיס הוא 21-, השרש של **אמת** (שלשתם יחד). הרי שרש **אמת** הוא גם 21 חיובי וגם מינוס 21, כי מינוס 21 ברבוע שווה 441 חיובי. גם משהו פלאי. אם מפתחים את הסדרה, המספר שלפני **עדן** הוא **חכמה** (73) ולפניו 1 (שהוא גם 1 ברבוע, סוד "אללפך חכמה"^{טז}). אחר כך יש עוד שלשה מספרים חיוביים בסדרה – 151, 118 ו-64 (8 ברבוע). כל הסדרה יחד עולה ב"פ **כדת, משיח בן דוד**. מה אמרנו שהוא למעלה מהשלשה?

קדם, ששוה 12 ברבוע. **אמת** היא 21 ברבוע (441) ו-**קדם** הוא 12 ברבוע (144) – היפוך הספרות. השלמת מושגים, כמו הרבה זוגות מושגים שהם היפוך ספרות. כשמחברים **קדם** לשלשת הבאים (441) מקבלים יחד כפולת 13 – 585 (מספר בעל 'חן', שנקרא ישר והפוך) – 13 פעמים **מה**. 13 ועוד **מה-אדם** עולה **חן-נח**, וכאן 13 כפול **מה**. בתורה זהו המספר של השם **שפרה** (שלפי חז"ל היא יוכבד אם משה רבינו).

עולם הבא ועולם הזה – גן הבינה וגן המלכות

איפה יש עוד משהו דומה לרעיון הזה? עיקר החידוש שרצינו לומר שאנחנו בעולם הזה ששרשו דעת, והוא הולך יחד עם עולם הבא, בינה – "אם אין דעת אין בינה" – ולפני שניהם יש עדן, ומעל לכל – קדם. יש בקבלה סוד **ענג"ט** – ראשי תבות **עדן-נהר-גן**, לפי הפסוק "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן"^{טז}. בספירות עדן הוא חכמה – כמו שכותב כאן בתניא, פשוט – ויש פירוש^{טז} שגן הוא מלכות, ולפי זה נהר היינו בינה, "רחבות הנהר"^{טז}. מתוך הנהר יש נחלים שיצאים ומגיעים בסוף לגן, סוד הו"ק. זהו פירוש אחד.

אבל יש פירוש אחר^{טז}, יותר גבוה, שגן – "גן עדן" – הוא הבינה, בחינת נוקבא שמקבלת את אור העדן, האין של העדן נכנס לתוך היש של הגן, והנהר הוא בעצם יסוד אבא שהוא סוד הדעת, דעת עליון, שמחברת בין חכמה לבינה.

"יראת הוי", בחינת "אשה יראת הוי" היא תתהלל [בחן ובפיר שלח] (משלי לא, ל), מלכות העולם הזה.

על דרך זה, **קדם-כתר עדן-חכמה** = 961 = **אל** ברבוע; **עולם הבא-בינה** = 221, אחד פעמים טוב, יא בהשראה. כל ה-ד ראשונות, **קדם-כתר, עדן-חכמה, עולם הבא-בינה, עולם הזה-דעת** = 1819 = **בראשית** במילוי, שעם הכולל = 1820, 637 ועוד 1183, 13 ברבוע פעמים 7, ודוק היטב.

סז שמות ג, יד.

סח איוב לג, לג.

סט זהר ח"א כו, א (ובכ"מ); ספר הליקוטים ולקו"ת על ישעיה פנ"ח.

ע בראשית ב, י.

עא שערי אורה ש"ט הספירה השניה; עבודת הקדש ח"א פ"ד; קהלת יעקב ערך 'עדן'.

עב בראשית לו, לו; דברי הימים א, מח. זהר ח"ג קמב, א; "רחובות הנהר איהו בינה".

עג ראה זהר ח"א צה, ב; ח"ג י, ב; עמק המלך שט"ז פ"ז.

עצמה, אבא עילאה, היא אברהם אבינו, אבל העדן הוא שרה אמנו^ט. איך יודעים? משהו פלאי – פסוק מפורש: שרה אומרת "אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן"^ז. "ואדני זקן" הוא החכמה ("זקן" דרשו חז"ל "זה קנה חכמה"^{פא}), אבל לי היתה עדנה^{פב}.

מה פירוש "אחרי בלתי היתה לי עדנה"? רש"י מביא שני פירושים. הראשון – צחצוח בשר. לזקן יש קמטים ולצעיר יש צחצוח בשר – "עדנה" היינו שכל הקמטים מתפשטים, "פשיט ליה", לכן זהו שייך לפירוש השלישי של "אמונה פשוטה", המשכה מהכתר לחכמה (דרך שערות הדיקנא, בחינת זקן, "כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן"^{פג}). פירוש שני של "עדנה", גם מובא בתרגומים, ש"עדנה" לשון עידן וסתות – קבלה וסת. יש פירוש שלישי, מופלא, שמביא רק האבן עזרא – הפשטן למופת, אפשר לומר – ש"עדנה" לשון תענוג, להתעדן^{פד}. הוא אומר ששרה אמנו מתפלאת כאן על חזרת תענוג הנעורים.

עט לקו"ת (האריז"ל) פרשת תולדות.

פ בראשית יח.

פא קידושין לב, ב.

פב ראה זר ח"ג קע, ב. "אחרי בלתי היתה לי עדנה" = 1250 = רבוע כפול של 25 = שרה רבקה רחל לאה בלה זלפה, כל האמהות נכללות כאן באם הראשונה, הכח להוליד את בית ישראל.

פג תהלים קלג, ב.

פד וזה לשונו: "עדנה". כמו עדן ועונג זכן ויתעדנו. והטעם אחרי שבלותי וזקנתי איך תתחדש לי עדן ועונג הנער". המלה "ויתעדנו" מופיעה בנחמיה בסיפור של ירושת ארץ ישראל: "ויאכלו וישבעו וישמינו ויתעדנו בטובך הגדול" [נחמיה ט, כה] – ארבעת הפעלים "ויאכלו גו" הם כנגד י-ה ו-ה מלמטה למעלה כמובן כאשר "ויתעדנו" הוא כנגד החכמה, ה-י שבשם, ודוק.

י "ויתעדנו"

ה "וישמינו"

ו "וישבעו"

ה "ויאכלו"

"ויתעדנו" = 546, הוי' פעמים אהיה, יחוד אבא ואמא עילאין הכלולים בחכמה = 7 פעמים 78, ג"פ הוי', ממוצע כל אות.

נהר – גם לשון אור, נהרה – הוא מה שמאיר מחכמה לבינה, מה שיסוד אבא מתחבר עם יסוד אמא (היינו דעת עליון, וכמבואר בסוף אגרת הקדש טו). יסוד אבא הוא נתיב ה-לב^{טז} ויסוד אמא הוא שער הנון. זהו אחד מפירוש עדן גופא – עדן, חכמה, היינו עד-ן, מהחכמה מגיע עד לשער הנון של הבינה ועד בכלל.

יש שתי בחינות, "עד ולא עד בכלל" ו"עד ועד בכלל", "ו"עדן" היינו הבחינה העתידית – כפי שכתוב בחסידות – של "עד ועד בכלל", עד-ן, כמו בספירת העומר, עד מתן תורה, "תספרו חמשים יום"^{טז}. בעולם הזה איננו סופרים את היום החמשים – ה' סופר – אך "עדן" היינו "תספרו [אתם] חמשים יום", "עד ועד בכלל". ה-ן הסופית של עדן מתחילה את ה-נהר, שמתחבר עם הגן. עדן-נהר-גן (נ בסוף-תחלה-סוף) שוים יחד בדיוק ג"פ קדם. קדם הוא 12 ברבוע ועם שלשת אלה כבר עולה 24 ברבוע. גם רמז מופלא.

לפי זה, הגן הוא כולל גם עולם הזה וגם עולם הבא. יש שני פירושים לגן – או שהוא עולם הבא, בינה, או שהוא עולם הזה, מלכות (כאשר "הא בהא תליא"^{טז}, "כאמה בתה"^{טז}), שבעצם מקבלת מהדעת ומשקפת את הדעת, כמו בעולם התהו כפי שהסברנו.

"אחרי בלתי היתה לי עדנה"

נחזור למלה עדן: עדן היינו הבינה של החכמה, התענוג של החכמה. מהי הבינה של החכמה? "הבן בחכמה"^{טז}, אמא עילאה שכלולה באבא עילאה. הדמות של אמא עילאה בתורה היא שרה אמנו. החכמה מצד

עד ראה קהלת יעקב ערך 'נתיב'.

עה ויקרא כג, טז.

עו שבת קלה, ב. ספר הפליאה ד"ה "וראה והבן'.

עז יחזקאל טז, מד. זר ח"א קעג, ב.

עח ספר יצירה פ"א מ"ד.

– ראשית תהליך. יש לו יעד והוא רוצה להגיע ליעד. קדם הוא לפני שיש יעד – אדרבא, הוא קדום.

מהו קדם? כמו שאדם יאמר שאני רוצה כך וכך – "יתבונן מה רוצה באמת", כמו שהרבי אומר – ואומרים לו שקודם צריך משהו אחר, אי אפשר להתחיל בלעדיו. על דרך "דרך ארץ קדמה לתורה"¹⁹ – מישוהו רוצה ללמוד, להיות תלמיד חכם, ואומרים לו 'קודם תהיה בן אדם', "דרך ארץ קדמה לתורה". "קדם" היינו תודעה שיש משהו לפני מה שאתה רואה בעתיד, לפני היעד שלך, שבלעדיו אי אפשר להתחיל. בדרך כלל הדבר שהוא "קדם" הוא בלא מודע, לכן נקרא קדם, אבל אם יש רבי הוא יכול לגלות לך מה הקדם שלך. רק אם תגיע לקדם תוכל אחר כך להתחיל את השליחות שלך, את התהליך שלך. בכל אופן, כל זה היה יחס בין קדם לעדן.

שלש מדרגות ב"קדם"

נוסיף שגם ב"קדם" יש שלש מדרגות: המדרגה הראשונה היא העצמות ממש – רדל"א וחביון עז העצמות שבתוכו – נקראת "קדמון לכל הקדומים"²⁰, עצמותו יתברך. למטה מזה נמצאת מדרגת קדמון – לא המדרגה הכי עליונה באו"ס שלפני הצמצום, אלא המדרגה השלישית ביחיד-אחד-קדמון²¹. קדמון היינו מה שה' "שער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל" – השיעור – שמקביל למוחא סתימאה אחרי הצמצום. על מדרגה זו כתוב "אסתכל באורייתא וברא עלמא"²². אבל יש גם פסוק על התורה – שיכול להתפרש על מדרגות "קדמון" – "הוי' קנני

יש שהגוף נעשה כמו נערה בבשר, יש קבלת הוסת – יפה מאד – אבל העיקר שחזר לי תענוג הנעורים מהזיווג, וזהו עיקר הסימן של פוריות. צריך את העונג מהנערות.

אם כן, יש בעצם שלשה פירושים למלה "עדנה", וכדרכנו צריך לכוון אותם כנגד הכנעה-הבדלה-המתקה, חש-מל-מל: יש דמיון בין צחצוח בשר ופשיטת קמטים ולפשט האבן עזרא, להתעדן-להתענג. לא אמרנו פשט פעם קודמת, ש-עדן ו-ענג כמעט אותו דבר, רק חילוף ד-ג (מזל דגים של חדש אדר), עדן הוא ענג עם הכולל. יחד עולים יג פעמים חוה, מאור.

בכל אופן, כל הפירושים כאן הם חזרה לנערות, אבל הוסת הוא הכנעה – כמו בטהרת המשפחה אצלנו – ראית הדם. היא טמאה את העיסה – זו טומאה, אף שהיא מקור השמחה. צחצוח הבשר הוא כבר הבדלה – שהגוף חוזר להיות כמו נערה. אבל עיקר ההמתקה כאן הוא פירוש האבן עזרא, שעדנה לשון תענוג כפשוטו²³.

זה בא להסביר שעדנה היא בחינת שרה, שכתוב בחסידות שהיא אמא עילאה הכלולה באבא עילאה²⁴. יצחק ורבקה הם ישראל-סבא ותבונה אבל אברהם ושרה הם אבא ואמא עילאין כידוע.

הגדרת היעד ותיקון התודעה שלפניה

עוד הקבלה לשלישיה של עדן-עוה"ב-עוה"ז: עדן גם לשון יעד. לפי זה, מהו קדם ומהו עדן? למה קדם למעלה מעדן? קדם הוא קדום – מה שהיה קודם – ועדן הוא לשון יעד, תודעה של יעד. כמו "איזהו חכם? הרואה את הנולד" וגם מתכנן את הנולד והולך לקראתו

¹⁹ ויקרא רבה ג, תנא דבי אליהו רבה פ"א.

²⁰ ספר הליקוטים בראשית.

²¹ שער היחוד (אדהאמ"צ) פ"א. ובכ"מ.

²² זהר ח"א קלד, א; ח"ב קסא, א.

²³ פה בתניא כתוב עונג מלא (כפי שראינו הרמז בכך מר' לויק) – עונג = עדנה.

²⁴ פו הערך הממוצע של שרה-עדנה = אברהם אבינו (317)!

בינה היינו "מבין דבר מתוך דבר"^{צג} – שאתה מבין מה הבעיה, למה העסק לא עובד. "בינה יתרה נתנה באשה יותר מבאיש"^{צד} – אשה יותר מסוגלת להבין למה העסק לא עובד מאשר הגבר. כמו, לדוגמה, בחיי נישואין. הבנת הבינה דבר מתוך דבר, למה העסק לא עובד, היא ודאי שרש התשובה – גם חרטה על העבר וגם קבלה לעתיד. אם העסק לא עובד בגלל כך וכך אני מתחרט – מי אשם? רק אני אשם, אני קלקלתי ואני קפחתי את פרנסתי וכו' וכו', ואני מתחרט על מה שנהגתי לא בסדר – ומקבל על עצמי לעתיד להיות בסדר. אז – אחרי "ולבבו יבין – ושב ורפא לו"^{צה}.

דעת-עולם הזה – תקן ודרך חדשה

לפי זה, מהי הדעת? אמרנו שהדעת שייכת לעולם הזה. הדעת היא שלא תמיד מספיק להבין מה קלקלתי. ודאי – מי אשם? אני אשם, עשיתי כך וכך לא בסדר – אך לא תמיד מספיק להתחרט ואפילו לקבל לעתיד. עולם הזה הוא עולם התיקון – הדעת היא לדעת איך לתקן. לא תמיד מספיק חרטה וקבלה לעתיד. "אם אין דעת אין בינה, אם אין בינה אין דעת" – צריך בינה, אך לא תמיד מספיק להפסיק רק מה שקלקל, מתוך הבנת, אלא לפעמים צריך לדעת לעשות משהו אחר לגמרי, משהו חדש.

כמו אחד שלא זכה להכיר את הבעל שם טוב, היה רחוק מהחסידות – אדם טוב ותלמיד חכם, אך רואה שהעסק שלו בעבודת ה' יתברך לא הולך לו, אז פשפש במעשיו, מצא דברים לא בסדר וחוזר בתשובה, ועדיין מרגיש רחוק מה'. מה הוא צריך? "לדעת בארץ דרכך"

ראשית דרכו קדם מפעליו מאז^{צא} (פסוק שרש"י מביא מיד בתחלת התורה, "בשביל התורה שנקראת ראשית"). יש ראש-ראשון-ראשית – גם שלש מדרגות. ראש הוא ראש כל הראשים, ראשון הוא כבר ראשון למשהו, וראשית עוד יותר בסמיכות למשהו. "הוי קנני ראשית דרכו" לא רק בחינת קדמון, שם ה' "שער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל", אלא "קדם מפעליו מאז" הוא (כמו שאנחנו מפרשים) כבר כח מניע לקדם את המפעל. יש לו "מפעליו" לעשות והוא כח שמקדם אותו, "קדם מפעליו מאז" – הוא "מאז", מלפני הצמצום, עדיין לפני "עדן" שהוא יעד שרואים אותו ומתחילים לזוז לקראתו. יש כח בכתר שמקדם את התהליך שיבוא. יש מה שהכל רשום ומשורטט, כמו אדריכל שיש לו הכל משורטט – זו מדרגת "קדמון" – ויש כח שעתיד לקדם את התהליך בפועל, ולמעלה מהכל יש "קדמון לכל הקדומים". אלה שלש מדרגות ב"קדם":

קדמון לכל הקדומים	ראש	רדל"א
קדמון	ראשון	שעור בכח/מו"ס
קדם	ראשית	כח הכתר לקדם פעולות

בינה-עולם הבא – הבנת הבעיה ותשובה בדרך ליעד

אם עדן הוא חכמה, וכתוב "איזהו חכם? הרואה את הנולד", מהי בינה? ידוע שבכל ספר הזהר הקדוש הבינה מזוהה עם תשובה^{צב}. מה הקשר? אדם רואה יעד ורוצה להגיע אליו, מתחיל לנוע לקראת היעד, ופתאום לא מתקדם לו – לא הולך, יש מכשולים והפרעות, מה שנקרא 'מניעות ועיכובים', ובכלל לא הולך.

צג ראה רש"י על דברים א, יג ועוד (ע"פ חז"ל בכ"מ).

צד נדה מה, ב.

צה ישעיהו, י.

צא משלי ח, כב.

צב ראה זהר ח"ג קכב, א-ב (ברע"מ).

בעולם הבא "על כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה", שואלים אותך 'מה קרה? מה השתבש? מי אשם? אז תקבל את הבינה היתרה. שייך גם ל"שבת מיקדשא וקיימא"^{קא} – "בינה יתרה" ו"נשמה יתרה"^{קב}, "נשמת שדי תבנים"^{קג} מה לא בסדר. משם צריך לתקן, אבל בעיקר "אם אין דעת אין בינה, אם אין בינה אין דעת" – צריך לדעת מה באמת התיקון בעולם הזה.

גם כאן יוצא משהו יפהפה בחשבון:

אם מוסיפים **מה** ל-**עדן** מקבלים 13,169 ברבוע (סוד **טעמים** בטנת"א, כפי שהסברנו לפני כמה ימים^{קד}, מה שמשיח בא לגלות טעמי תורה – "טעמו וראו כי טוב הוי").

אם מוסיפים **מי** ל-**עולם הבא** מקבלים **צדיק**, 204, ג פעמים **חיים**, **יב** פעמים **טוב** (**יב** צירופים של שם ה-**טוב**, **אהוה**). בעולם הבא מתקיים "ועמך כלם **צדיקים** לעולם יירשו ארץ גוי"^{קה} ובעולם הבא "**צדיקים** יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה"^{קי} כאשר כל **צדיק** ו**צדיק** עתיד לנחול **שי** עולמות^{קי} כמ"ש "להנחיל אהבי **יש** [בינה, עולם הבא, היא בחינת יש כנודע] ואצרתיהם אמלא"^{קי}.

אם מוסיפים **למה** ל-**עולם הזה** מקבלים **רחל**, 238 – רמזי יפה מאד (כשם שרחל היא "יפת תאר ויפת מראה"^{קט}). רחל מסמלת את העולם הזה, היא עיקר פרצוף המלכות, אבל היא גם בחינת דעת – "לדעת בארץ דרכך".

– איזה דרך חדשה, להגיע לצדיק שיפתח לו אופק חדש לגמרי, דרך חדשה בחיים. התיקון הוא לא רק לתקן מה שעשית לא בסדר, אלא לחדש משהו – זה מה שה' רוצה באמת. לכן הוא מנסה אותך.

כל האגרת שלנו, "להשכילך בינה", היא שאדם נברא בשביל הנסיונות. הנסיונות הם בשביל לדעת – לדעת יותר טוב את ה'. כמו שאמר הרס"ג – לא ידעתי אותך, וממילא איני יכול לעבוד אותך. כמה שאני מבין את הבעיה – אבל צריך לדעת אותך יותר, צריך רבי, צריך חסידות, צריך דרך חדשה, "לדעת בארץ דרכך".

זו עוד הבנה מאד חשובה מהו תהליך קדם-עדן-עוה"ב-עוה"ז. עולם הבא כאן הוא הבנת הבעיה, אבל עולם הזה הוא לדעת איך לתקן זאת כאן ועכשיו – עם איזה אור חדש, ענין חדש, נקודה חדשה.

עדן-עולם הבא-עולם הזה – מה-מי-למה

עוד משהו: כתוב שחכמה היא שאלת 'מה' ובינה היא שאלת 'מי' – מי אשם? אני אשם, 'מי דקיימא לשאלה'^{יז} – ודעת היא כבר 'למה'. עדן הוא 'מה', "עדן" הוא **חכמה**, שהיא **כח-מה**^{יח}. עדן הוא יעד – להגיע עד שער הנון של הבינה, "עד ועד בכלל" – אבל לשם כך צריך 'מה', "מה הוי' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה"^{יט}, יראה של החכמה (**ירא בשת** אותיות **בראשית**^{צט} – "ראשית חכמה יראת הוי"^פ). עולם הבא הוא שאלת מי – באמת

קא ביצה יז, א. ראה סה"מ תרפ"ט עמ' 81. ובכ"מ.

קב ביצה שם.

קג איוב לב, ח.

קד הקלטה טלפונית כ"א אדר.

קה ישעיה ס, כא.

קו ברכות יז, א.

קז עקצים פ"ג מי"ב.

קח משלי ח, כא.

קט בראשית כט, יז.

צו ע"פ זהר ח"א א, ב.

צז זהר ח"ג כח, א; לד, א; רלה, ב; זהר חדש לד, א; הקדמת תקו"ז ז, א. ובכ"מ.

צח דברים י, יב.

צט תקו"ז תקון כח.

ק תהלים קיא, י.

"חכמה מוחא" – כולל את כל המוחין, כל החב"ד. "בינה לבא" – כוללת את כל החג"ת. לפי זה דעת כוללת את כל הנה"י – באמת זה ענין עולם הזה, עולם המעשה, בחינת המוטבע שבנפש, הטבע. בינה היא הרגש – "עולם הבא" בא עכשיו מהמח אל הלב, תכלית ה"בא" היא משכל לרגש, נותן אהבה ויראה. אבל מוחין עצמיים – כפי הביטוי בחסידות – הם החכמה, העדן.

כמו שרבי הלל מסביר באריכות – במיוחד בפירושו לשער היחוד לאדמו"ר האמצעי – זהו גם קדושה-ברכה-יחוד, **יב**ק ממטה למעלה. קדושה כוללת את כל החב"ד, ברכה היא התפשטות הלב וכוללת את כל החג"ת והיחוד (כח הדעת) הוא היסוד, כללות הנה"י, שמתייחד עם המלכות.

הרש"ש מסביר אפילו עוד יותר לעומק: תכלית כל קבלת האריז"ל היא **יב** פרצופים – עתיק ונוקביה, אריך ונוקביה (ארבעת פרצופי הכתר), אבא ואמא עילאין וישראל-סבא ותבונה (ארבעת פרצופי המוחין), ישראל ולאה ויעקב ורחל (ארבעת פרצופי המדות) – ובשרש הכל חב"ד. ודאי הסברנו, לא פעם אחת, שזהו עומק הנקודה בתניא שלא מזכירים בתניא כתר כי הכל כלול בחכמה – כך יוצא מפורש מהרש"ש, שחכמה כוללת את כל ארבעת פרצופי הכתר, ה"קדם", בלי המוחין חב"ד. בינה כוללת את כל ארבעת פרצופי המוחין – אבא ואמא עילאין וישראל-סבא ותבונה. דעת כוללת את כל ארבעת פרצופי המדות והמלכות, ז"א ונוקבא דז"א, ישראל ולאה ויעקב ורחל. כל זה מאד מחזק את הדרוש שאמרנו עכשיו.

עד כאן להיות.

עדן-עולם הבא-עולם הזה עולה **אמת** כנ"ל, וכעת כשמצרפים **מה-מי-למה** (170) מקבלים **תורה, אהבה פעמים בטול** וכו'. הסדרה כעת היא: 169 204 238 (הפרשים: 35: 34). קודם בסיס הסדרה היה מינוס 21 וכאן הבסיס הוא מינוס 1.

זו סדרה נפלאה שעכשיו רק נאמר בה שני רמזים: המספר הבא בסדרה הוא 271 (**הריון** כו') שהוא **חכמה** במספר קדמי והוא מעלה את סכום שלשת המספרים הקודמים (**תורה**, 611) ל-882, הרבוע הכפול של 21, **אמת-אמת**. התחלנו מאמת (**עדן עולם הבא עולם הזה**) וכעת קבלנו **אמת-אמת**, ודוק.

המספר הראשון החיובי בסדרה הוא 19, **חנה**, וכאשר נפתח את הסדרה עד 13 מספרים חיוביים נקבל ס"ה = 3003 = 77 במשולש 13 פעמים 231 (**רלא** שערס, משולש 21, **אהיה**), הערך הממוצע של כל מספר. והוא עולה **"בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. והארץ"** כמבואר סוד זה בספרא דצניעותא^{קי} (וראה פירוש הגר"א שם^{קי}).

עד כאן נושא שני, שאפשר עוד להרחיב בו.

התכללות הספירות והפרצופים בחב"ד

הנקודה שהסברנו היום דומה לעומק כתבי האריז"ל והרש"ש, שכל ההשתלשלות – כל הספירות, כל הפרצופים – הכל כלול בחב"ד. נושא שלמדנו הרבה פעמים^{קיב}, אבל כדאי להזכיר כאן, בפתח אליהו^{קיג} כתוב

קי פ"א (זהר ח"ב קעו, ב).

קי ד"ה "והארץ תניינא לאו בחושבן" (ועוד).

קיב מבוא לקבלת האריז"ל סימן ו (בביאור) ובחסדי דוד הנאמנים שם. ראה גם פורים לנו מאמר "אור יקרות" הערה טז; מבוחר שיעורי התבוננות ח"ד עמ' 85-86; שיעור מוצאי ב' דר"ח אייר ע"ב פ"ג. ועוד.

קיג הקדמת תקו"ז יז, א.

מושגי יסוד באגה"ק י"א

"להשכיל בינה" (4)

כללי (11 ברבוע = 121) עולה **טוב** ברבוע פרטי (81 36 4 = 121) – רואים שיש משהו משמעותי בחלוקה הזו, שהיא חלוקת ה"טוב" ו"רע" באגרת. תכלית הכל היא סוף האגרת – שהרע המדומה מתעלה ונכלל בטוב העליון הגנוז.

עוד עד לענין – "על פי שנים עדים יקום דבר" – המלה שחוזרת הכי הרבה פעמים באגרת היא "חיים", שבכל הצורות שלה מופיעה **טוב** פעמים. יש **טוב חיי**. ומה החלוקה? פלא, בדיק אותו דבר: ו פעמים במשמעות שלילית – "חיי בשרים", "לחיות בחיי עו"ג" וכו' – ו-יא פעמים במשמעות חיובית, סך הכל **טוב** פעמים לפי אותה חלוקה של **טב** טוב ו-ו רע. שוב, זו תופעה מיוחדת במינה.

טוב, רע, חיים ויסורים – חסד, גבורה נצח והוד

אם כבר הסתכלנו על המלים טוב, רע וחיים – ורבי לוי'ק התבונן דווקא במלה יסורים – איך נסביר לפי הספירות את מלות המפתח הללו של האגרת? טוב ורע הם חסד וגבורה (שמקורם בתרין עטרין שבדעת, עטרא דחסדים ועטרא דגבורות, היינו הפשט של "עץ הדעת טוב ורע"), ימין ושמאל. יסורים הם ענף הגבורה – הוד, "הודי

א. עשר מלים עיקריות כנגד הספירות

ראינו בשיעורים הקודמים^א שרבי לוי'ק מדייק את צורת הכתיב של אדמו"ר הזקן, שלפעמים כותב "יסורים" ב-ם סתומה ולפעמים "יסורין" ב-ן פשוטה. היו לו כמה פירושים מה ההבדל בין שני האופנים, והוא גם ספר את כל הפעמים שהמלה הזו מופיעה באגרת – סה"כ חמש פעמים, פעמיים ב-ם ושלוש פעמים ב-ן – והסביר את המשמעות. אנחנו יכולים לקחת דוגמה ממנו שראוי להסתכל במלות המפתח באגרת, המלים העיקריות, ולספור כמה פעמים אדמו"ר הזקן מביא אותן.

טו"ב פעמים טוב ורע

נתחיל מ"טוב" ו"רע": המלה "טוב" מופיעה **יא** פעמים באגרת – כמוכן, בכל מיני צורות והטיות שונות – ו"רע" ופעמים. כלומר, סה"כ יש כאן **טוב** פעמים טוב ורע (סוד "עץ הדעת" [לשון חיבור] טוב ורע"ב – חיבור טוב ורע באופן שהכל טוב) – בחלוקה ל-**טב** ו-ו. בדרך כלל האות ו מראה על גילוי אלקות, כאן היא ה"רע" באמצע (גם ב"עץ הדעת טוב ורע" האות ו מצטרפת למלה "רע"), מוקף ב-**טב** (שער השרש **טוב**, והמלה "טוב" בארמית) פעמים "טוב".

למה לחלק 17 ל-11 ו-6? חוץ מזה ש-6 הוא הנקודה האמצעית של 11, **טב** ברבוע

ג ע"פ דברים יט, טו.

ד **טוב** פעמים **חיי**, יהלום **טוב**, עולה **אשה**, "מצא אשה מצא טוב" (משלי יח, כב), "ראה חיים עם אשה אשר אהבת" (קהלת ט, ט) – **חיים-אשה** = **טוב** פעמים **טובה**, "**חיים עם אשה**" = **טובה** ברבוע (484).

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. "להשכיל בינה" (4), הקלטה טלפונית, כ"ח אדר תש"פ.
א ראה הקלטה יומית כ"ב אדר פ"ב.
ב בראשית ב, ט ו-ז.

ואין באגרת חסד-גבורה-תפארת-נצח-הוד-יסוד-מלכות. הכתר והז"ת לא מוזכרים בשם. כנגד חסד יש טוב, כנגד גבורה יש רע וכו' – כנ"ל – אבל רואים שהאגרת הזו היא ממש 'שפיץ-חב"ד', כולו חב"ד. מתאים בדיוק למה שהסברנו בסוף השיעור אתמול שחב"ד כולל את כל הספירות ואת כל הפרצופים וכו'. שוב, יש ופעמים חכמה ו-1 פעמים בינה-דעת שמתחלקות שלש-שלש. החב"ד הם חכמה-בינה-דעת, כמובן. יש לנו טוב ורע – חסד וגבורה. חיים ויסורים – נצח והוד.

יסוד ומלכות – אמת ואמונה

מה נשאר? מלות המפתח של יסוד ומלכות, קודם כל – מה הן יכולות להיות? דברנו גם אתמול על אמונה, שתכלית האמונה היא בעולם העשיה – האמונה הפשוטה של היהודי הפשוט שקשור לפשיטות העצמות, פרומקייט-טבעית בלשון החסידות, אמונה וקבלת עול מלכות שמים בטבע שלו.

אנחנו יודעים ששרש האמונה ברדל"א^א, אבל רדל"א הוא מלכות דא"ק ו"נעוץ תחלת בסופן וסופן בתחלתן"^ב – כאן אמונה היא מלכות. "איהו אמת ואיהי אמונה"^ג – אמת כאן הוא היסוד, פנימיות היסוד. יש באגרת "פ אמונה וט"פ אמת – הם כאן מלכות ויסוד, והרמז מכון, מלכות היא הספירה העשירית ויסוד הספירה התשיעית. כתוב גם בפירוש^ד ש-אמת רומזת למספר 9, כי אמת במספר קטן היא 9 ו-9 הוא מספר 'אמת', שכל כפולותיו מצטמצמות תמיד למספר 9.

נהפך עלי למשחית^ה, "כל היום דוה"^ו (הוד ש'נהפך'). יסורים לשון סוד, כמו מוסר – אנחנו שמים את חכמת המוסר בספירת ההוד^ז, ושם היסורים (הוד הוא גם לשון וידוי הנותן ביטוי ל'יסורי מצפון' – ההוד בא מצפון-שמאל, סוף התפשטות קו שמאל).

אותו דבר, חיים הם בנצח – חיים נצחיים – ענף החסד-הטוב (בשבע מתנות טובות בספר יצירה^ח, מתנת החיים היא בנצח). באמת, ממוצע כל אות ב-חיים הוא טוב, הנצח הוא ענף החסד ששם הטוב. כבר יש לנו איזה מבנה מיוחד, שיש טוב לעומת רע (חסד-גבורה) וחיים לעומת יסורים (נצח-הוד). חיים משמע גם ענג (ההיפך מיסורים, כמו שהסביר ר' לויק), כמו "כי עמך מקור חיים"^ט שמפרשים "מקור כל התענוגים".

הופעות חכמה-בינה-דעת באגרת

יש לנו חסד-גבורה-נצח-הוד, ומתבקש לעשות פרצוף מכל מלות המפתח של האגרת. יש הרבה מלים, וכמה מהן אותה ספירה, כמו חכמה – שאדמו"ר הזקן הסביר שהיא גם "עדן", גם "ראשית" וכו'. מיוחד לגבי הספירות באגרת שהוא מזכיר את כל החב"ד בפירוש בשמן – שש פעמים חכמה (בצורות שונות) וכנגדן שלש פעמים בינה ושלש פעמים דעת. מיוחד, שכמה שיש פה הרבה מלים טעונות וחזקות – שמאפיינות את האגרת הזו, אולי יותר מכל מקום אחר בתנאי – לא מוזכר שם של אף אחת מהספירות האחרות. כתר לא מוזכר, כפי שכבר ציינו (כמו בלקוטי אמרים),

א יא סוד ה' ליראיו ש"א פ"א ובנספח ג' רישן שבכתר (וביאורם בשיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' מז ואילך ועמ' רצא ואילך).

יב ספר יצירה פ"א מ"ז.

יג ראה זהר ח"ג קצא, ב.

יד מגן דוד אות צ.

ה דניאל י, ח.

ו איכה א, יג.

ז ראה מבחר שיעורי התבוננות ח"ז עמ' 126-117. ובכ"מ.

ח פ"ד מ"ג.

ט תהלים לו, י.

י ראה לקו"ת בשלח א, א. ובכ"מ.

כתר ותפארת – אין ואור

מה לגבי כתר? אמרנו שלא מזכיר כתר וגם לא את ה"קדם" (שדברנו עליו). מה כן? מלה עיקרית שהוא מזהה עם חכמה היא בעצם הכתר של החכמה, כפי שהסברנו, והכתר של החכמה הוא-הוא החכמה שבכתר, כידוע – "אין". מכל המילים העיקריות כאן, מלות המפתח, ה"אין" הוא הכתר. הגם שהוא שיין לחכמה ("והחכמה מאין"), הוא הכתר של כל המבנה, כל הפרצוף – "אין מזל לישראל"^{טו} שממנו נוזל הכל.

אם כן, יש לנו – כתר (אין), חכמה, בינה, דעת (במפורש, ורק הן מוזכרות מבין שמות הספירות), חסד (טוב), גבורה (רע), חיים (נצח), יסורים (הוד), יסוד (אמת), מלכות (אמונה). חסר רק תפארת. מה מתאים?

מכל המלים העיקריות שמופיעות באגרת הכי מתאימה היא המלה "אור". הסברנו בשיעורים הקודמים^{טז} שב"ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור"^{טז} ה"אור" הראשון בחכמה והשני בתפארת, בסוד "מה שמו ומה שם בנו כי תדע"^{טז} – "מה שמו" היינו החכמה ו"מה שם בנו" התפארת^{טז}. שתי בחינות "מה", **הבטול** של החכמה ו**הרחמים** של התפארת, שביחד עולים **משה**, שאמר פעמיים "ונחנו מה"^{טז}.

פסוק האור שהוא מביא הוא "באור פני

טו בעש"ט עה"ת לך כו; ע"פ שבת קנו, א.

טז הקלטה יומית כ"ז אדר פ"ב.

יז בראשית א, ג.

יח משלי ד, ד.

יט זהר ח"ב עט, ב: "חכמה שמו תפארת בנו".

כ שמות טז, ז-ח.

מלך חיים". כתוב^כ שסתם מלך – מלכא, בלשון הקבלה – הוא ז"א, תפארת. גם בתוך המלה תפארת יש אותיות אור (התפארת עצמה היא סוד ה-ו של שם הוי", ה-פ של תפארת באתב"ש) – יש משהו בתפארת שהוא גילוי של "אור פני מלך"^{כז}. בכלל, גילוי החסדים המתפשטים מדעת ל-ה קצוות דז"א (מחסד עד הוד) מתחיל מספירת התפארת, בחינת אור^{כז}. בפרצוף שלנו, אחרי אור (תפארת) באים החיים (נצח) – "באור... חיים", ומתחת לאור באה אמת (בסוד "יעקב יוסף"^{כז}, "גופא [תפארת] ובריתא [יסוד] חשבינן חד"^{כח}) – "שלח אורך ואמתך המה ינחוני"^{כט} (היסוד, הצדיק-אמת, הוא שליח התפארת, ה"אור כי טוב", כנודע).

אמרנו שלא מוזכרת אף

ספירה חוץ מחב"ד – אין

עוד שם של ספירה, אך יש שרש **מלך** ("באור פני מלך חיים"), שרש המלכות (כתר מלכות שמאחורי התפארת^{כז} כנודע) אך לא ספירת המלכות.

כל הפרצוף, כל תכלית האגרת, הוא התענוג של התכללות והעלאת הרע בתוך הטוב – הכל הופך להיות הכי טוב

כא ראה מאו"א מערכת מם אות מד.

כב אור היא כפולת 23, **חיה-זיו**, 9 פעמים 23, וכן **פני מלך** = 230, 10 פעמים 23, וכן **תפארת** = 1081 = 47 פעמים 23, משולש 46.

כג ב-ה פעמים "אור" של יום אחד של מעשה בראשית, האור שכנגד ספירת התפארת, האור השלישי, הוא "וירא אלהים את האור כי טוב" (בראשית א, ד) – "כי טוב" לגנוז בשליש העליון של התפארת ו"כי טוב" לגלותו כ"טוב הנראה והנגלה" בשני השלישים התחתונים של התפארת, שליש "נראה" ושליש "נגלה", וד"ל.

כד בראשית לז, ב.

כה זהר ח"ג רכג, ב ובכ"מ; ע"ח של"א (פרצופי זו"ן) פ"ג.

כו תהלים מג, ג.

כז ע"ח שכ"א (לידת המוחין) פ"ב (מ"ח). וב"מ.

סיכום הפרצוף

יצא לנו פרצוף מאד יפה:

כתר אין	
חכמה חכמה	בינה בינה
דעת דעת	גבורה רע
חסד טוב	תפארת אור
נצח חיים	הוד יסורים
	יסוד אמת
	מלכות אמונה

מאד יפה.

אם כותבים **יסורין** ב-ן כבר יעלה 2116, וראה זה פלא – זהו רבוע מדויק, שלמות לגמרי (דווקא ביסורין עם ן), 46 ברבוע, ד"פ 23 ברבוע, **תענוג**. כל הפרצוף, כל תכלית האגרת, הוא התענוג של התכללות והעלאת הרע בתוך הטוב, שהכל הופך להיות הכי טוב, כאשר "אין בטובה למעלה מענג"¹⁶.

רמזי דילוגים

נחזור לחשבון הפשוט יותר, 2106: כשמחשבים את הספירות בדילוג – **אין בינה טוב אור יסורים אמונה** – עולה **תש"פ**, השנה שלנו, ל פעמים **הוי'** (ה"פ **יוסף**, **יוסף** פנים ואחור). ממילא, הדילוג השני גם כפולת **הוי'** – **חכמה דעת רע חיים אמת** – נא פעמים **הוי'**, 1326, **אהבה-אחד** פעמים **אמונה**. הפלא שכל דילוג הוא לא רק כפולה של שם **הוי'** ב"ה אלא גם משולש – **תש"פ** הוא **טל** (**הוי' אחד**) במשולש ו-1326 הוא 51 במשולש, ששוה גם **עשר ספירות** וגם **"ישא הוי' פניו אליך וישם לך שלום"**¹⁷, הברכה השלישית של ברכת כהנים, "הברכה המשולשת בתורה", העולה על כולנה. מתחיל להיות צירוף רמזים מאד מפליא.

נעשה עוד משהו, דילוגים על שנים: **אין דעת אור אמת** (כל הקו האמצעי, חוץ מאמונה בסוף) עולה 1183, מספר מאד חשוב, 2 פעמים **יג** ברבוע. אם ממשיכים לדלג כך צריכה להיות חזרת הגלגל, ממשיך ל-**חכמה טוב חיים** (כל קו ימין) **אמונה** (לפי הדילוג הזה אמונה, המלכות בסוף, מצטרפת לקו ימין, וכידוע

רמזים בערכי עשר הספירות

אצלנו בודקים אם 'העסק עובד' (כפי שדובר אתמול) על ידי בדיקת הגימטריא של הכל. היות שקבלנו את כל ההשראה מרבי לוי'ק, שמדייק באגרת את ההופעות של יסורים-יסורין, אז משנה את הגימטריא ב-י (**יסורים** = 326, **יסורין** = 336). נתחיל בצורת לשון הקדש, **יסורים** ב-ם. אם כותבים כך, הכל יחד עולה 2106, **אנכי** פעמים **הוי'**, שתי המלים הראשונות של עשרת הדברות. **"אנכי מי שאנכי"**¹⁸, **אנא** נפשי כתבית יהבית"¹⁹, ו-**הוי'**. מספר זה עולה ג"פ **שבת** – יש "שתי שבתות" (בכל שבת, כמבואר בדא"ח²⁰) וגם 'שלוש שבתות' (ג"פ "היום" בשבת²¹). מספר

להוי' היום לא תמצאוהו בשדה". וראה סתרי תורה (לרבי אברהם אבולעפיא) סוד ד'.

לב ספר יצירה פ"ב מ"ד.

לג במדבר ו, כו.

כח זהר ח"א קסז, ב (וראב"ע בראשית כז, יט). וראה זהר ח"ג יא, א.

כט שבת קה, א.

ל לקו"ת בהר מא, א (ע"פ זהר ח"א ה, חב).

לא שמות טז, כה: "ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום

של "באור פני מלך חיים"¹⁷). כל השאר שוה ז פעמים **אברהם** (ש"התחיל להאיר"¹⁸, הראשון לזכות ל"אמונה אמיתית ביוצר בראשית").

אז כבר יש לנו משהו מושלם להתבונן. יש עוד הרבה רמזים בהופעות כל אחת ממלות המפתח והמשמעות, אבל אלה עיקרי הדברים.

ב. פניני 'עבודה' באגרת

נאמר עוד כמה ענינים יפים (הנוגעים גם לעבודת ה' שלנו), רמזים באגרת:

"אמונה אמיתית" - "בהשוואה אמיתית" - "חיים אמיתיים"

הביטוי שהתבוננו בו הרבה היה "אמונה אמיתית ביוצר בראשית". בהמשך יש לו עוד ביטוי עם "אמיתית" - שצריך להיות "הן ולא שוין אצלו בהשוואה אמיתית". ועוד משהו אמתי - שצריך לרצות לחיות "חיים אמיתיים". אמרנו שיש ט פעמים אמת, בהטיות שונות, וביניהם הביטויים הדומים הם "אמונה אמיתית", "בהשוואה אמיתית" ו"חיים אמיתיים" (לא כותב 'אמיתיים'). אם נחשב - בדיוק כפי שהוא כותב - עולה 2718, בדיוק ברכת כהנים, "הברכה המשולשת בתורה". קודם היתה לנו הברכה השלישית, וכאן יוצא כל ברכת כהנים.

אם כן, מתבקש להסביר שכל אחד מהביטויים מקביל לאחד הפסוקים של ברכת כהנים, שכנגד אברהם, יצחק ויעקב¹⁹:

"אמונה אמיתית" היא אברהם אבינו, "ראש כל המאמינים", שכנגד הברכה הראשונה של ברכת כהנים - והיא "אמונה אמיתית ביוצר

שאמונה היא לשון ימין"²⁰ - המאמין הראשון הוא אברהם אבינו, איש החסד, עליו נאמר "והאמן בהוי' ויחשבה לו צדקה"²¹) שעולה 260, י"פ שם הוי' (שוב כפולת 13).

המשך הדילוג - **בינה רע יסורים** (כל קו שמאל) - עולה 663, שוב כפולת 13, אך יפהפה שגם כפולת **טוב**. הערך הממוצע דווקא של קו שמאל הוא **יג (אחד-אהבה)** פעמים **טוב**. אם כן, כל המערכת - שעולה סה"כ ג"פ **שבת** - מתחלקת לשלש כפולות 13.

אפשר להתחיל את הדילוג מימין, מחכמה - בה פותחת כל האגרת - ואז מקבלים את שלשת הקווים בסדר הטבעי שלהם, ימין-שמאל-אמצע: 260, 663, 1183. פלאי פלאים - מה כל כך חשוב ב-1183, ז פעמים **יג** ברבוע, שעם המשלים שלו, **יג** פעמים ז ברבוע (637, "יראת הוי'"), מקבלים את המספר הסגולי 1820, **סוד פעמים הוי'** ("סוד הוי' ליראיו"), מספר האזכרות של שם הוי' בכל התורה כולה.

נעשה סדרה: ההפרשים הם מ-260 ל-663 ו-403 ומ-663 ל-1183 ו-520, הבסיס הוא 117, **יג** פעמים 9. ההפרש הבא - 520 ועוד 117 - הוא 637, והמספר הבא בסדרה הוא 1820, ממש פלאי פלאים! כמובן, לא ראינו את כל זאת לפני שעשינו את הפרצוף על פי שיקול הדעת כו'...

הכל מתחיל מ-**אין** ונגמר ב-**אמונה** - שוה 163, שעולה **עולם הזה** (ששרשו בדעת, כפי שהוסבר אתמול, הדעת היא המחברת את הכתר למלכות, את האין לאמונה) - ואם מצרפים את האמצע של הקו האמצעי (התפארת), **אור**, כבר שוה **שע** (**שע** נהורין)

לד ראה שיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' שכג (ובכ"מ), ע"פ ישעיה ל, כא.

לה בראשית טו, ו.

לו זהר ח"ג קכח, ב; קלג, ב; ע"ח שי"ג (אריך אנפין) פי"ד.

לז משלי טז, טו.

לח שמות רבה טו, כ.

לט עשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"א פכ"ב (ע"פ ספר הבהיר); מגלה עמוקות אחרי מות ד"ה "או יאמר בזאת".

שאינך משיג. מהי השגה? דווקא פנימיות
הבינה (בבינה יש "הבנה והשגה", כמבואר
בכ"ד בדא"ח). אם יש השגה – דערהער^מ
פנימי במציאות – אתה כבר מתקן את כח
המדמה, ולא נדמה לך ששום דבר הוא רע.
אבל אם אינך משיג בבינה את נקודת החכמה
– הבינה הופכת להיות "מינה דינין מתערין"^{מה},
ומהם ה"דינין מתערין" מהבינה? מה שנדמה
לך – כח המדמה (חיצוניות מלכות הבינה) –
רע או יסורים. זהו קו השמאל בפרצוף השלם
– שבבינה (בינה) נדמה לו רע (גבורה) או
יסורים (הוד).

אבל באמת אין רע יורד מלמעלה והכל
טוב רק שאינו מושג לגודלו ורוב טובו [ואם
אינך משיג הוא נדמה לך רע]. וזהו עיקר
האמונה שבשבילה נברא האדם להאמין דלית
אתר פנוי מיני' ובאור פני מלך חיים וע"כ עוז
וחדוה במקומו הואיל והוא רק טוב כל היום
הופך את הפסוק על בריאת האדם, "וכל
יצר מחשבת לבו רק רע כל היום"^מ, ל"רק טוב
כל היום"^מ. משתמש שוב במלה "רק" – "רק
אמונה אמיתית ביוצר בראשית" ו"רק טוב כל
היום"^מ.

ישמח ויגל ויחיה

ננתח את המשפט הבא:

וע"כ ראשית הכל שישמח האדם [ישמח

מד ראה קונטרס ההתפעלות עמ' נח (ובכ"מ); שיעורים
בסוד ה' ח"א פ"ו.

מה זה ח"ב קעה, ב; ע"ח שיי"ג (א"א) פ"ח; שם שיי"ד
(א"א) פ"ב.

מו בראשית ו, ה.

מז "רק... כל היום" = תהו, יש מאין ג"פ 137, ממוצע כל
תבה.

מח "רק אמונה אמיתית ביוצר בראשית" "רק טוב כל
היום" = 2912 = הוי' פעמים יבק, "הוי' אלהים", "שם מלא"
(בראשית רבה יג, ג; טו, א), אהיה-הוי'-אדני. בלי שני ה"רק"
– "אמונה אמיתית ביוצר בראשית" "טוב כל היום" =
2312, הרבוע הכפול של טוב-טוב!

בראשית", "בהבראם'-באברהם".

"השוואה אמיתית" של הן ולא בנוגע לכל
עניני העולם הזה – שבלעדיה הוא שייך לערב
רב (דעת דקליפה^{מא}), כמו שמסביר – שייכת
ליצחק אבינו (הצוחק על כל הבלי העולם
הזה^{מב}) שכנגד הברכה השניה של ברכת
כהנים.

"חיים אמיתיים" הם "תתן אמת ליעקב"^{מג},
כנגד הברכה השלישית של ברכת כהנים. גם
משהו יפהפה.

מה שאינו מושג נדמה כרע

עוד תופעה מאד יפה באגרת:

הוא כותב, מדייק, בהמשך כמה שורות
אחרי איפה שהגענו. נקרא, בשביל קדושת
המלים כאן, עד לשם:

הרי האין שהיא חכמתו יתברך הוא מקור
החיים והטוב והעונג והוא העדן שלמעלה
מעוה"ב רק מפני שאינו מושג לכן נדמה לו רע
או יסורים

רואים שמה שאינך משיג נדמה לך רע.
מחד, כל האגרת כאן היא חכמה, אבל היא
נקראת "להשכיל בינה" – צריך להסביר למה
הבינה כאן כל כך חשובה. אמרנו ש"להשכיל
בינה" היינו המשכה מחכמה לבינה, אבל
התכלית היא להגיע לבינה – עולם הבא
(עמק אחרית" של הבינה, "אחרית הימים"
שעולה ט פעמים חכמה ועוד בינה אחת שהיא
המלכות-התכלית של פרצוף אחרית הימים,
היינו "להשכיל בינה"), לא העדן.

הוא כותב כמה פעמים שהרע הוא ממה

מ בראשית רבה יב, ט; פסיקתא דרב כהנא נספחים אות א;
זהר ח"א צא, ב.

מא ע"ח ש"ב (הארת המוחין) פ"ב (מ"ת).

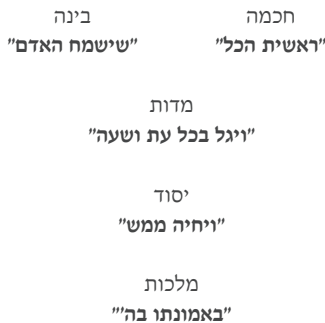
מב הן-לאו = פחד – "פחד יצחק" (בראשית לא, מב). הן =
הכל, לאו – הבל – "הכל הבל!"

מג מיכה ז, כ.

ושעה" היינו בכל מה שקורה בכל זמן בעתים המשתנים (**כח** עתים של ספר קהלת^י) ובשעות הפונות (שעה לשון שעה, פניה) כל פעם לכיוון אחר. "**שעה**" רומז גם ל"באור פני מלך חיים" – **שע** נהורין – אך כאן כבר בהתגלות מדות הלב.

אחר כך ה"יחיה" הוא "צדיק באמונתו יחיה"^ט – פסוק לו רומז בפירוש, "יחיה ממש באמונתו". צדיק הוא ה"צדיק יסוד עולם"^י – אבר חי ביסוד – והוא "יחיה באמונתו", במלכות שלו (ששרשה בעטרת היסוד). הוא יחיה ויקום לתחיה – ה"יחיה באמונתו" הוא אבר-חי, אבר-מת שקם לתחיה^י.

אם כן, יש "ראשית הכל שישמח האדם" היינו חכמה ובינה, "ויגל" מדות ("יומם יצוה הוי' חסדו"^{יט} – "יומא דאזיל עם כולהו יומין"^ס) ו"יחיה ממש באמונתו", יחוד יסוד ומלכות:

אותיות **משיח**^ט. ויגל בכל עת ושעה ויחיה ממש באמונתו בה' המחיה ומטיב עמו בכל רגע

משפט יפהפה. אם צריך ללמוד כמה דברים בעל פה – משפט זה הוא עיקרי. יש במשפט שלשה פעלים – "שישמח... ויגל... ויחיה": "שישמח האדם" בכלל, "ויגל בכל עת ושעה", "יחיה ממש באמונתו בה' המחיה ומטיב עמו בכל רגע".

בשביל להבין את הערכים כאן חשוב הסדר – קודם "ישמח", אחר כך "יגל" ואחר כך "יחיה". אנחנו יודעים ששמחה שייכת דווקא לבינה, "אם הבנים שמחה"^י. "יגל" יכול להיות לפני שמחה, וגם "יחיה" יכול להיות לפני שמחה, אבל מהסדר כאן משמע שדווקא יורד – עד שמגיע לאמונה, שבאגרת הזו אמרנו שתכלית האמונה היא תיקון המלכות^{נא}. "יגל" כאן כמו "אברהם יגל" במנחה של

שבת – לשון **גילה** וגם לשון **גילוי** ("ויגל" אותיות **גלוי**). במוחין גילוי הוא חכמה (שנקראת "ראשית הגילוי"^{יב}), לכן יתכן גילה לפני שמחה כנ"ל, אבל בלב ה"יגל" ("יגל לבי"^{יג}) הוא "אברהם יגל", החסד, ראשית הגילוי של הלב – גילוי האהבה בלב (האור של מדות הלב).

"ישמח האדם" הוא יחסית למעלה מ"בכל עת ושעה" – הוא שמח תמיד, "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד"^{יד}, ואילו "ויגל בכל עת

מט של"ה הקדוש ברבוי מקומות.

נ תהלים קיג, ט.

נא **אמונה-מלכות** הם שני מספרים משלימים, **חיה** פעמים **הוי'**, **חזוה** פעמים **הוי'**, ע"ז וחדוה במקמו" (דברי הימים-א טז, כז). **אמונה-מלכות** בהכאה פרטית = 3660, יהלום 60, 60 פעמים 61, **אין**, כתר – "נעוץ סופן [אמונה-מלכות] בתחלתן [אין] ותחלתן בסופן" (ספר יצירה פ"א מ"ז).

נב ראה ע"ח שמ"ב (דרושי אבי"ע) פ"א.

נג תהלים ג, ו.

נד לקומ"ת תורה כד.

נה פ"ג.

נו חבקוק ב, ד.

נז משלי י, כה.

נח **אבר-מת אבר-חי** = 864 = **חי** פעמים **חיל** – "בן איש חי" "בן איש חיל" (הקרי והכתיב בשמואל-ב כג, כ), וד"ל. והוא עולה ג"פ **רפח**, סוד "**מרחפת**" (בראשית א, ב), אותיות "**מת רפח**" (ע"ח שו"ח פ"א), המלה ה-**חי** בתורה.

נט תהלים מב, ט.

ס ראה זהר ח"ג קג, א-ב; קצא, ב; ע"ח שכ"ה (דרושי הצלם) דרוש ב.

ראית הברכה הטוב והחיים בכל עת שעה ורגע

יש כאן גם שלש מלים של זמן – עת, שעה, רגע. האות המשותפת לכל המלים כאן היא **ע** – בכל אחד יש **עין**, לשון **עיון**.

ג פעמים **עין** היינו "בטח בדד **עין** יעקב"^{סא} – צריך בטחון ב"בדד", בידוד – "**עין** יעקב", העולה **ברכה-טוב-חיים** (ראשי תבות **בטח**), שלשת הדברים שנאמר עליהם "ראה" (בעין), ושצריך לבחור בהם ולא בהפכם.^{סב}

צריך לומר **שעת-שעה-רגע** – ג פעמים **עין** – היינו להסתכל רק ("בדד") על הברכה-טוב-חיים, לראות רק את הברכה של כל עת (שעל כן "אברכה את הוי' בכל עת"^{סג}), את הטוב של כל שעה (שכל שעה היא "שעה טובה ומוצלחת") ואת החיים של כל רגע ("רגע באפו חיים ברצונו"^{סד}).

הפלא **שעת-שעה-רגע** עולה 1118, "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**" (ויחד עם **ברכה-טוב-חיים** מקבלים 1430, **הכל** פעמים **הוי'**). זו גם סדרת מספרים יורדת, או עולה – צריך לומר שעת יותר משעה ושעה יותר מרגע. את **כח** העתים של קהלת מקבילים לימות השבוע – שבע פעמים ארבעה עתים (כחלוקת הפסוקים בקהלת) – אז כל עת היא שש שעות, נקרא גם עונה. עת – כמו "עת ללדת" – היא פרק זמן בו אתה חווה משהו שודאי יותר משעה. שעה יותר קצרה מעת. גם במספרים, **עת** יותר גדול מ-**שעה** ו-**שעה** יותר גדול מ-**רגע**. הכל יחד עולה "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**", אבל אם עושים סדרה מהקטן לגדול – **רגע, שעה, עת** (ראשי תבות **רשע, הפוך, כמו** שכתוב כאן בתניא, ראשי

תבות **עשר**, אחת המלים שיש לה משמעות בכל ששת הצירופים) – הבסיס הוא מינוס 7, וממילא המספרים החיוביים מוגבלים. יש בסדרה **לה** מספרים חיוביים (מ-48 עד 65) כאשר הערך הממוצע של כל אבר חיובי בסדרה הוא 711. רמז אחד ש-711 שוה **אין** בחשבון גדול דמנצפ"ך (ן = 700).

כוונות "מן המצר קראתי יה"

יש עוד כוונות עמוקות בכתבי האריז"ל למספר הזה (711, ממוצע **לה** האברים החיוביים בסדרה של **רגע-שעה-עת**) על פי הפסוק "מן המצר **קראתי** יה ענני במרחב יה"^{סה} – גם לצאת מהצרה, הרע, ולראות שהכל טוב, הכי טוב. זהו גם תוכן הפסוק. מה שנדמה רע נקרא "מצר" (המפרשים מסבירים שרש "מצר" הוא צרר, יש כאן צורך, כמו המן הרשע "צורך היהודים", **עמלק-ספק**, כח המדמה, הוא שם את האדם במצר וממנו צריכים להנקם), ו"מן המצר קראתי יה" – "אשרי הגבר אשר תיסרנו יה"^{סו}, מקור היסורים^{סז} – אבל "ענני במרחב יה", יוצאים מהמצר ורואים שהכל טוב, הכל טוב, גם סוד שם י-ה (והיינו מה ש"ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד"^{סח} – ה-יה של המצר יתעלה ויוכלל ב-יה של המרחב).

הכוונה בכתבי האריז"ל שייכת לשלשת מילויי שם י-ה:

יוד הי (צירוף אותיות **יהודי**, ז פעמים ה), **יוד הא**, **יוד הה** (יחד 56, ז פעמים ח) – שעולים **צא** (ז פעמים 13, משולש יג, שילוב **הוי' וא-דני**, יחודא עילאה ויחודא תתאה, **אמן**

סה תהלים קיח, ה.

סו שם צד, יב.

סז שער הגלגלים הקדמה כא. ראה תניא פכ"ו.

סח זכריה יז, ט. ראה ספר הליקוטים שם.

סא דברים לג, כח.

סב ראה באריכות סוד הוי' ליראיו שמ"ה פ"ב.

סג תהלים לד, ב.

סד שם ל, ו.

מה^ט – הזקן החיצוני (גוף השערות, הכלים) והזקן הפנימי (האורות), סוד "הזקן זקן" ("כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן"^{טז}) – ודווקא בשתי המדות האלה רואים את ההקבלה:

המדה הראשונה של מיכה, כנגד "א-ל", היא "מי אל כמוך"^{טז}, והתיקון הששי של מיכה, כנגד "ורב חסד" (העולה פר, מנצפך), הוא "כי חפץ חסד הוא", כאשר "כי חפץ [חסד]" עולה בדיוק "ורב [חסד]" (שעולה יצחק)^{טז}.

שוב, הכל הוא בסוד "מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה" – דרוש שלם ששייך לאגרת שלנו, איך הופכים את הרע המדומה לטוב גלוי, בסוד תקיעת שופר ובסוד התעוררות יג מדות הרחמים, דווקא כאשר מחברים את שני ממדי הדיקנא, "הזקן זקן", הזקן הפנימי של מיכה בתוך הזקן החיצוני של משה. נפסיק פה.

– זו אחת מכוונות **אמן^ט**, שלשת מילויי י-ה^ט. אם עושים הכאה בכל שם – **יוד** פעמים **הי** (300), **יוד** פעמים **הא** (120), **יוד** פעמים **הה** (200) – שלש ההכאות עולות **כתור**, ויחד עם החשבון הפשוט, **צא**, עולה ^{טז}711. כלומר, שם י-ה בכוונה זו שווה בדיוק "**קראתי**" – "קראתי יה"!

מדות הרחמים של משה ומדות הרחמים של מיכה

בכוונות האריז"ל^{טז} פסוק זה הוא בסוד הדיקנא, גילוי יג מדות הרחמים – הזקן מתחיל "מן המצר", השערות הצרות מתחת לפאות שני צדדי הראש, זהו התיקון הראשון של יג תיקונים, שם א-ל, שנקרא "המצר" (של הדיקנא), וככל שהוא יורד הוא מתרחב. כלומר, הדיקנא מקבל צורת שופר – למעלה צר ולמטה מתרחב. הכי רחב בתיקון הששי, "ורב חסד", השערות הרחבות. הולך יחד – "חסד אל כל היום"^{טז}. "מן המצר קראתי י-ה" היינו י-ה של שם א-ל ו"ענני במרחב יה", י-ה של "רב חסד".

יש את יג מדות הרחמים של משה^{טז} ואת יג מדות הרחמים של מיכה^{טז} (שתי בחינות

עו במספר קטן שניהם שווים זה – "וקרא זה אל זה" (ישעיה ו, ג). **משה-מיכה** = 420, יהלום 20 = זה פעמים יהודי = יחוד זה-זאת שהוא הוא יחוד יעקב-רחל. עז תהלים קלג, ב.

עח מיכה ז, יח. יחד, **א-ל**, "מי אל כמוך", עולים 198, ט פעמים **כב** – ט נקודות כפול **כב** אותיות.

עט "כי חפץ חסד הוא" עולה ד פעמים (ממוצע כל מלה) **חכמה**. יחד, "ורב חסד" "כי חפץ חסד הוא" = 22 פעמים הוי' ("דרך כו-כב מיעקב"). הכל יחד עולה ט פעמים **כב** ועוד הוי' פעמים **כב** = לה פעמים **כב** (שני מספרי חשמל רודפים, **כב** אותיות פעמים **כב** ועוד ז כפולות בגדכפר"ת ו-ה אותיות סופיות מנצפך" ועוד ש שמאלית) = 770 – "מי אל כמוך" "אל" "כי חפץ חסד הוא" "ורב חסד" ("מי אל כמוך" "אל" "כי חפץ חסד הוא" = 490 = 7 פעמים 70, "ורב חסד" = 280 = 4 פעמים 70, יחד 11 פעמים 70 = 770).

סט שער הפסוקים פרשת וירא; שעה"כ דרושי סדר שבת ענין קבלת שבת.

ע ג פעמים י-ה = מה, משולש ט, ג המילויים היינו מה ועוד **מו** = צא, משולש יג כנ"ל. מה ועוד **צא** = קלו, משולש יו.

עא פע"ח שער השבת פ"ג.

עב ראה זהר ח"ג קלט, ב; ע"ח שי"ג (א"א) פי"א; שעה"כ דרושי ויעבור דרוש ו. ובכ"מ.

עג תהלים נב, ג.

עד שמות לד, ו-ז.

עה מיכה ז, יח-כ.

סוד "אתה", "נחש הנחשת" ועבודת נחום איש גז "להשכילך בינה" (5)

המתים, שגם פותחת "אתה" – "אתה גבור... מחיה מתים אתה... ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה הוי' מחים המתים" – ד"פ "אתה", שאין כיצא בזה.³

יהודי פעמים "אתה"

בכל ברכה יש "אתה" בחתימה, ובחלק מהברכות יש עוד פעם. כל הברכות האמצעיות שהן בקשות מתחילות מ"אתה" – "אתה חונן לאדם דעת". סך הכל בכל תפלת שמונה עשרה – תשע עשרה ברכות, יחד עם ברכת "ולמלשינים" – יש לה (כפולת 7) פעמים "אתה" (כפולת 7), תיכף נסביר יותר מה זה אומר. לה ועוד אתה עולה אמת – 21 ברבוע, "אהיה אשר אהיה".⁴

מה באמת הקשר? כתוב ש-אמת יוצאת מסדרה שמתחילה ב-7 – "כל השביעין חביבין"⁵, שלמות ההיקף – ואחר כך יש בה 7 במשולש, כח (בברכת "רפאנו" יש כח תבות, כאשר השורה התחתונה של המשולש, בחינת המלכות, היא החתימה כולה, "ברוך אתה הוי' רופא חולי עמו ישראל"). במספר סידורי אתה עולה כח. אחר כך אותה פעולה פעם שניה – המשולש של 28 – שהוא אתה. כך נוצרה סדרה: 7 28 406 (35 ועוד 406) = 441, אמת. מכאן נלמד שיהודי אמת הוא זה שאומר "אתה" באמת.

א. המלה "אתה" בתפלה שלשה "אתה" ב"רפאנו"

נתחיל עם משהו מתוך התפלה. בברכת "רפאנו", שהיא הברכה השמינית בתפלת שמונה עשרה, כתוב "רפאנו הוי' ונרפא הושיענו ונושע כי תהלתנו אתה והעלה ארוכה ורפואה שלמה לכל מכותינו כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה הוי' רופא חולי עמו ישראל". המלה "אתה" חוזרת שלש פעמיים – פעמיים בנוסח (המלה השמינית מתחלת הברכה וכן המלה השמינית מסוף הברכה, הברכה השמינית!) ופעם שלישית בחתימת הברכה.

בכלל, כתוב בתניא שהפניה לה' לנוכח, "אתה", זו המלה הכי חזקה וטעונת גילוי אלקות לנוכח שיש בתפלה שלנו.⁶ החזרה שלה שלש פעמים ('חזקה') בברכת הרפואה, "רופא חולי עמו ישראל", ודאי משמעותית. בברכות האמצעיות אין עוד ברכה שהמלה "אתה" חוזרת שלש פעמים חוץ מהאחרונה – "שומע תפלה" – שגם בה "כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו כי אתה שומע תפלת כל פה. ברוך אתה הוי' שומע תפלה". אחר כך בברכת ההודיה – לא בברכות האמצעיות – יש גם שלש פעמים. הכי הרבה יש בברכת תחית

ב ויש לרמוז: אתה ראשי תבות אמונה [ב]תחית המתים.
ג שמות ג, יד.
ד ויקרא רבה כט, ט.
ה נצייר את המשולש:

הקלטה טלפונית, "להשכילך בינה" (5), כ"ט אדר תש"פ.
נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה.
א תניא פמ"א: "התקשרות מחשבתי במחשבתך ודבורי בדבורך באותיות התורה והתפלה ובפרט באמירה לה' לנוכח כמו ברוך אתה וכהאי גוונא".

שבת בראשית, היום שבו "ונח מצא חן בעיני הוי'", "באת שבת באת מנוחה [נח-חן] כו"א". מיהו יהודי? מי שאומר "אתה" לה' פעמים בתפלה. כל זה הוא הכנה ליום התפלה שלנו היום, ובכלל.

ב. נחש הנחשת ונחום איש גז

"הכל טוב בתכלית – רק שאינו מושג"

אם יהודי אומר לה' "אתה" באמת הוא ודאי רואה (בעין השכל שבלב) ש"הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג", כמו הביטוי באגרת שאנחנו לומדים. יש כאן עוד מלה מאד חשובה שדברנו עליה הרבה בזמן האחרון – "שאינו". אמרנו שפירוש רש"י על "אל תאכלו ממנו נא"ב הוא "שאינו צלוי כל צורכו קוראו נא בלשון ערבי". בספר התניא הריכוז הכי גדול של המלה "שאינו" – ששוע 367 – הוא כאן, באגרת "להשכילך בינה". בהשגחה פרטית, בהמשך האגרת יש סוגריים עם גרסה אחרת ל"שאינו יכול". רק בתוך הסוגריים, שהן הצעה של גרסה אחרת איך לקרוא את המשפט, כתוב שלש פעמים "שאינו יכול". בשאר יש ג"פ "שאינו מושג" ועוד פעם אחת "שאינו יכול" (עליהם הסוגריים). אם קוראים כל מה שמודפס בתניא כאן, בהשגחה פרטית, יש שבע פעמים המלה "שאינו"!

שוב, הביטוי העיקרי הוא "שאינו מושג". כל האגרת באה להסביר מהו הרע שאנחנו

במלה אתה שתי סגולות:

היא עולה ז פעמים חן, "ונח מצא חן בעיני הוי'". יהודי מוצא חן בעיני ה' כאשר הוא יוצא מעצמו לגמרי ופונה אליו יתברך "אתה" (כאילו רואהו, היינו בסוד "צאינה וראינה" – צא אני וראה אין', כפי שפרש אדמו"ר הזקן). גם כשיהודי פונה אל החבר "אתה" מתוך אהבת ישראל אמתית הוא יוצא מעצמו לגמרי וזוכה לראות בחבר את ה"חלק אלוה ממעל ממש" (שבו). אין מה שמעורר רחמים ("והנתי את אשר אחן ורחמתי את אשר ארחם" – מציאת חן מעוררת רחמים) יותר מהפניה "אתה", לכן המלה "אתה" חוזרת שלש פעמים בברכת "רפאנו" (ניקוד שם הוי' דברכת רפאנו הוא חולם, ניקוד התפארת שפנימיותה רחמים).

"אתה" הוא גם משולש 28. התחלנו ב-7, עשינו משולש שלו, ואז משולש של המשולש שלו. 28 ועוד 7 עולה 35, ואז בא "אתה" – כך 35 מצטרף ל"אתה" ונותנת "אמת" כנ"ל. 35 היינו י-ה במילוי יודין – יוד הי, אותיות יהודי. "חן חן לה" – לה "אתה" רומז ל-לה תבות של פרשת "ויכלו", פרשת

מיהו יהודי? מי שאומר "אתה" לה' לה פעמים בתפלה. כל זה הוא הכנה ליום התפלה שלנו היום, ובכלל.

רפאנו	
הוי'	ונרפא
הושיענו ונושעה כי	
תהלתנו	אתה והעלה אורכה
ורפואה שלמה לכל מכותנו	כי
אל מלך רופא נאמן ורחמן	אתה
ברוך אתה הוי' רופא חולי עמו ישראל	

ו בראשית ו, ח.

ז שה"ש ג, יא.

ח ראה לוח "היום יום" כ"ג שבט (וד"ה "צאינה וראינה" תקע"ב).

ט תניא פ"ב.

י שמות לג, יט.

יא בראשית רבה י, ט.

יב שמות יב, ט.

"לשון נופל על לשון", שמשא רבינו הסיק בעצמו ולכן עשה את הנחש מנחשת, כמו איש-אשה בבראשית (כפי שמביא רש"י). אפשר לומר שאלה שתי הדוגמאות העיקריות של "לשון נופל על לשון" בתורה – איש-אשה ונחש-נחשת (רק בשני אלה רש"י אומר בפירוש שהם "לשון נופל על לשון"). ברור ש"איהו נחש" ואיהי 'נחשת', זכר ונקבה לפי הדקדוק.

כמה שוה "נחש נחשת"?
 116, "בראשית ברא" –
 "בראשית" מאמר 'ברא' חצי
 מאמר^ה, כמו שכתוב בזהר
 (בספרא דצניעותא) ומבואר
 בחסידות (והוא גם שוה **כתר מלכות**). "בראשית ברא" –
 הדבר הראשון שה' בורא
 הוא "נחש נחשת". מהו נחש
 נחשת? כאן מובא בפירושים
 שזהו המקור בתורה של
 ראית שרש הרע המדומה
 כטוב באמת, הכי טוב. "הכל
 טוב בתכלית רק שאינו מושג"
 היינו סוד נחש הנחשת – צריך
 לשים אותו על נס ולהסתכל
 בו ("והביט אל נחש הנחשת

חווים בחיים שלנו, וכל הזמן חוזר שהרע הוא באמת הכי טוב – אבל "שאינו מושג". כמו שדברנו גם אתמול מה נקרא "שאינו מושג". כמה שוה "שאינו מושג"? **משיח-משיח** (שהוא **נחש-נחש**, סוד "נחש נחשת"^ה, כמו שיתבאר). שוב, יש שלש פעמים – 'חזקה' – "שאינו מושג", כאשר הביטוי העיקרי הוא "הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג". כמה שוה "הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג"? רק **"הכל טוב"** (שחוזר כמה פעמים) שוה **עב, חסד** – "חסד אל כל היום"^ד. **"הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג"** = 1950, כפולת שם הוי', שם הרחמים, הוי' פעמים בטחון.

סוד נחש נחשת

ישנו עוד ענין מאד חשוב הקשור לתוכן האגרת, אליו מפנים המפרשים כמה פעמים בהערות כאן – מאמר של אדמו"ר הזקן בלקו"ת על נחש הנחשת. **נחש** בגימטריא **משיח**. בפרשת חקת כתוב באותו פסוק פעם אחת "נחש הנחשת" ב-ה ופעם אחת

"נחש נחשת" בלי ה^ה. זו דוגמה עיקרית של

מהו נחש נחשת?
 ראית שרש הרע
 המדומה כטוב
 באמת, הכי טוב.
 "הכל טוב בתכלית
 רק שאינו מושג"
 היינו סוד נחש
 הנחשת – צריך
 לשים אותו על נס
 ולהסתכל בו

ג במדבר כא, ט.

יד תהלים נב, ג.

– "טוב מאד!" 86 (אלהים, שם מדת הדין) 99 94 (יחד) = 193, **ספטיפיה**, שם המחשבה כו' = 378, משולש **זך** אתון דאורייתא = **חשמל**.

טז בראשית ב, כג.

יז בבראשית הוא כותב: "לזאת יקרא אשה כי מאיש וגו'. לשון נופל על לשון מכאן שנברא העולם בלשון הקדש" ובמדבר הוא כותב: "נחש נחשת". לא נאמר לו לעשותו של נחשת אלא אמר משה הקב"ה קוראו נחש ואני אעשנו של נחושת לשון נופל על לשון".

יח זר ח"ב קעח, ב.

טו סך הכל יש 7 'נחשים' בפרשה, קודם 2 ואח"כ 5 בפסוק המסיים: "וישלח הוי' בעם את הנחשים השרפים... ויסר מעלינו את הנחש... ויעש משה נחש נחשת וישמחו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי". באופן אחר ה-7 מתחלקים ל-5 ו-2, חלוקת **ז-הב** – ה נחשים ממש ו-ב נחשת. תופעה ה נחשים ממש רמוזה בכך שההופעה הראשונה של נחש הוא **"הנחשים"** – ה נחשים – והמלה הזו היא המלה ה-ה בפסוק! מיקומה הנחשים ממש מתחלת הפרשה: 37 (**לב** מלים בשני הפסוקים הקודמים ועוד ה, סוד **הבל-להב-הלב**, היינו "הנחשים השרפים" בלהב הבל הלב שלהם) 62 (המלה ה-**טוב** בפסוק כאשר לפניו יש **מאד** מלים

"גם זו לטובה" ו"כל דעביד רחמנא לטב עביד"

שוב, כתוב "שאינו מושג" וכתוב ש"רצונו לחיות חיים אמתיים... אף שאינו יכול". מה הכוונה "אף שאינו יכול"? בלקוטי הגהות לתניא כותב כאן:

ע"ן בענין נחש נחשת [לקו"ת חקת סב, א] בענין נחום איש גם זו שבצדיקים הגדולים ה' מאיר זאת הבחי' אך בצדיקים שרק מאיר בהם בחי' כל מה דרחמנא עביד לטב היינו שיהי' זאת לטובה זה בחי' הנס.

ההגהה כאן היא על "שאינו יכול", והרי למדנו בפורים ש"שאינו" שוה "איש גם זו".

הוא מסביר שיש שתי דרגות צדיקים: יש צדיקים עם דרגת בטחון גמור, כנחום איש גם זו, שאצלו "היה מאיר זאת הבחינה" של נחש הנחשת. לכן שמנו את הרמז שלו בפרצוף רמזי ה"קורונה"^ט בנצח – גם חיים

נצחיים שמנצח את היפך החיים וגם בגלל הבטחון הגמור שלו (והא בהא תליא). אצלו הטוב הגנוז ברע המדומה כן מושג, לכן הוא כן יכול לחיות את חייו כחיים אמתיים (כאן המלים 'מושג' ו'יכול' הולכות יחד). לעומתם, יש צדיקים שמאירה בהם רק הבחינה של

"כל מה דעביד רחמנא לטב עביד"^{כא} – כמו רבי עקיבא, תלמיד נחום איש גם זו. "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" היא בחינה פחותה, בלשון תרגום. "גם זו" היינו פנים, לשון הקדש, בחינת "אתה", ואילו בחינת תרגום היינו אחר.

רוב הצדיקים – "ועמך כלם צדיקים"^{כב} – ואפילו רבי עקיבא, אינם בדרגת נחום איש גם זו. כלומר, הצדיק בדרגה התחתונה מאמין ש"הכל טוב בתכלית" – רק שאינו מושג" והוא רוצה "לחיות חיים אמתיים" – אך שאינו יכול". "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" היא האמונה "שיהיה זאת לטובה", רק מאמין שיצא מזה טוב, אך כרגע נראה לו לא טוב. מי שמאמין כך – "זה בחינת הנס", בשבילו נס, גם נסיון, ונס להאמין בכך, לא מוטבע ופשוט אצלו כמו אצל נחום איש גם זו (אצלו נסים בפשיטות וטבע בהתחדשות!).

משה רבינו הוא
בדרגה של נחום
איש גם זו, לכן
הוא הבין והשיג
את סוד נחש
נחשת – שעשה
אותו מנחשת,
כלומר רפואת
דומה בדומה.
מהי רפואת דומה
בדומה? לראות
שהרפואה היא
בתוך המחלה –
שהפנימיות של
הרע היא עצם
הטוב, הכי טוב.

"נחום איש"

מה למדנו? שיש נחש נחשת, שהוא "בראשית ברא" – דורשים "בראשית ברא" שקודם כל צריך להיות בריא. בשביל לעבוד את ה' יתברך, לקיים את התורה בבחינת פנים, צריך להיות בריא, חזק ושמח. משה רבינו הוא בדרגה של נחום איש גם זו, לכן הוא הבין

ט התועדות ליל פורים (נדפס ב"ואביטה" פרשת ויקהל-פקודי).

כ מושג-יכול = 415 = נחום-איש, כמו שיתבאר.

כא ברכות ס, ב.

כב ישעיה ס, כא.

דווקא בחנוכה – בדיוק אותיות **חשמונאי**, **משיח נאו**.

רמז מופלא שאיני זוכר אם פעם אמרנו – **חשמונאי** הוא **נחום איש** שהוא צירוף **נחש** **איום**. כמו שהוא איום, יש גם ה' איום ונורא – הדברים הכי איומים הם בשרש הכי טובים.

איום הוא **נאו**, בגימטריא "**אל הוי**"^{כח} (שם החסד ושם הרחמים) – "**אל הוי**" ויאר לנו^{כט}.

רמזי נחום איש גם זו

לא נגמר ב"**נחום איש**" (**חשמונאי**) – נוסף **גם זו**, הכל ביחד 471, ג פעמים **זקן**. אתמול דברנו על שני זקנים, "הזקן זקן"^{לא} – הזקן של מיכה (הזקן הפנימי, אורות) והזקן של משה^{לב} (הזקן החיצוני, כלים) – אבל בעצם כתוב בקבלה^{לג} שיש שלשה זקנים. זקן של אריך, זקן של ז"א וגם זקן של נוקבא דז"א – של דוד המלך. שלשה סוגי

אמרנו שהדוגמה הראשונה בתורה לראות שהכל טוב, היא נתינת השם "אשה" על ידי אדם הראשון. היו צדיקים שאצלם האשה לא היתה בגלוי טובה – כמו רבי זושא – אבל הוא היה בדרגת **נחום איש גם זו** לראות שהכל טוב, הכי טוב.

כח שיחת ש"פ צו תשמ"א.

כט תהלים קיח, כז. "לנו" = **אלהים**, שם הדין – "אל הוי", חסד ורחמים, מאיר וממתיק את מדת הדין. ב"אל הוי" ויאר לנו" יש יג אותיות כנגד יג מדות הרחמים, סוד הדיקנא קדישא, שערות הזקן דאריך אנפין הכופים וממתיקים את הדינים דשם אלהים, כמבואר בכתבי הארזי"ל. במספר קדמי, **אל** = 106 = הוי'. "**אל הוי** ויאר לנו" במספר קדמי = 1405 (= **אתה** כאשר ה-א עולה 1000), מספר ההשראה ה-זך, סוד ז מלכין קדמאין דתהו דמיתו – **בלע יובב חסם הדד שמלה שאול בעל חנן** – שעלינו להאיר ולתקן. חלק הקדמי עולה 1045 = 5 פעמים **הדר**, מלך התיקון! ל ראה ברית כהנת עולם מאמר "קדושה משולשת" פ"ח.

לא תהלים קלג, ב.

לב ראה שער מאמרי רשב"י על אדרא רבא קלא, ב.

לג ראה שיעור מוצש"ק ויצא ו' כסלו ע"ד, ליל שבת אחרי ע"ט ועוד.

והשיג את סוד נחש נחשת – שעשה אותו מנחשת, כלומר "מיניה וביה אבא"^{כז}, רפואת דומה בדומה^{כז}. מהי רפואת דומה בדומה? לראות שהרפואה היא בתוך המחלה – שהפנימיות של הרע היא עצם הטוב, הכי טוב. שוב, **נחש** הוא **משיח** ו-**נחשת** עוד פעם

משיח עם ת בסוף (לעשו היו ת אנשים^{כז}, אח"כ זכו והתגלגלו ב-ת אנשים של דוד^{כז}, ולבסוף יתגלגלו ב-ת אנשים של **משיח**, סוד **נחשת**). בפורים אמרנו ש"**איש גם זו**" שוה **שאינו**, אבל כמה שוה כל השם שלו – **נחום איש גם זו**? אמרנו שהדוגמה הראשונה בתורה ל"לשון נופל על לשון" – גם בחינה של "דומה בדומה" – לראות שהכל טוב, היא נתינת השם "אשה" על ידי אדם הראשון – "כי מאיש לקחה זאת", "מצא אשה מצא טוב"^{כז}. היו צדיקים שאצלם האשה לא היתה בגלוי טובה – כמו רבי זושא – אבל הוא היה בדרגת **נחום איש גם זו** לראות שהכל טוב, הכי טוב.

בכל אופן, **נחום איש**

נוטריקון **נחש**, מה לגבי האותיות שבאמצע? אותיות **איום**. **נחום איש** צירוף אותיות **נחש** **איום** – **נחש איום** ונורא... אבל מה עוד צירוף האותיות? צירוף שמדברים עליו כל שנה

כג סנהדרין לט, ב.

כד ראה רפואה שלמה (לשעבר גוף נפש ונשמה) פ"ח. עיקרון זה מוסבר ברמב"ן על במדבר כא, ט (ומטבע הלשון "דומה בדומה" מופיע בהקשרים רבים בראשונים).

כה בראשית לב, ז.

כו שמואל-א, יז. ראה רש"י על בראשית לג, טז.

כז משלי יח, כב. **אשה** = היהלום של **טוב**, **טוב** פעמים חי.

שערות שסימנם **אשל** – "ויטע **אשל**"^{לד} – אדום-שחור-לבן^ה. במלכות הזקן אדום, בז"א הזקן שחור ובאריך הזקן לבן – ראשי תבות **אשל**.

מחזק רמז שכתבנו בהוספות לשיעור קודם על הפסוק "אחרי בלתי היתה לי עדנה"^{לז}, שלפעמים אכילה-שתייה הם מלכות וז"א – אכילה במלכות ושתייה בז"א. כתוב "ויאכלו וישתו וישמינו ויתעדנו"^{לז} – פסוק שהאבן עזרא מביא מנחמיה שמכאן לומד ש"עדנה" הנאמר בשרה היינו לשון ענג כמו "ויתעדנו", והסברנו שיש בו י-ה-ו-ה מלמטה למעלה, "ויאכלו" במלכות, "וישתו" בז"א, "וישמינו", לשון שמונה, בחינת "רקיעא תמינאה"^{לח}, הענג שמתגלה

באמא, עולם הבא (גוף שמן), "ויתעדנו" בחינת עדן-חכמה (בחינת אין, "והחכמה מאין"^{לט}). קשור לרמזו של **אשל**, שהוא אכילה-שתייה-לויה^{לז} (או לינה), ובקבלה היינו אדום-שחור-לבן – הא"ש היינו זקן מלכות וזקן ז"א. כל הזקנים האלה הם רחמים – זקן מעורר רחמים. הגם שהשערות הם דינים, כתוב שכח השערות-הדינים הוא לכפות את הדין כנ"ל – צריך רחמים עם כח לכפות ולבטל, לכבוש,

את היצר-הדינים.

נזכיר: יצאנו מכך ש"הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג" היינו הוי' פעמים בטחון – והסברנו שנחום איש גם זו הוא תכלית הבטחון. רבי עקיבא, שאומר "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד", הוא בחינת האמונה. בטחון הוא בחינת פנים, בחינת "אתה" – "חן טוב"^{מא}, אותיות **בטחון**^{מב}. נחום איש גם זו – הגבור שלנו היום – עולה זקן-זקן-זקן. ב"פ זקן עולה ש-די, אבל כאן ש-די וחצי. מה משמעות המספר הזה בקבלה?

הכוונה העיקרית באריז"ל ל-471 היא **מנצפך** במילוי^{מג}. **מנצפך** עולה פר^{מד}. דברנו בשיעור הקודם על חמש אותיות מנצפך. גם רבי לוי'ק הביא אותם, ואמר שיסורים

הם מ-ם **מנצפך** ויסורין הם מ-ן **מנצפך** – שתי הגבורות הכי קשות ב-**מנצפך**. אבל ה"פ "יסורים" ו"יסורין" (ב "יסורים" ו-ג "יסורין", סוד בן בג בג) קישר לחמש גבורות, **מנצפך**. הגימטריא שלהם פר, אך הפלא שהוא עולה "ורב חסד"^{מה} – המדה הששית ב-יג מדות הרחמים, סוד "ענני במרחב יה" (כפי שהוסבר אתמול).

המילוי הכי פשוט של צ הוא צדי, בלי ק

מי שהופך את
החשך לאור
ואת הטעם המר
למתוק, גם פועל
"ותשליך במצלות
ים כל חטאתם",
את הגילוי שגם
ב'חטא ישראל' –
אף פעם לא חטא

לד בראשית כא, לג.

לה זהה חדש (מרגליות) ס, א; ע"ח ש"יג (אריך אנפין) פ"ה. ובכ"מ.

לו בראשית יח, יב.

לז נחמיה ט, כה.

לח זהר ח"א קטב, ב.

לט איוב כח, יב.

מ מדרש תהלים פל"ז; ילקו"ש תהלים רמז תתס. ראה סוטה י, א וברש"י.

מא משלי כב, א.

מב חיים והשלום (מהבן איש חי) על תהלים לז, ג; בן יהוידע על ביצה טז, א; לב לדעת מאמר "אמונה ובטחון" פ"ז (עמ' ג).

מג ראה פירוש הרמ"ז על זהר ח"ג קפ, ב; אם לבינה (לרמ"ז) מערכת מם אות נט.

מד ע"ח ש"ח (רפ"ח ניצוצין) פ"ה (מ"ח). ובכ"מ.

מה שער מאמרי רשב"י על אדרא רבא קלז, ב; פע"ח שער הסליחות פ"ח.

עם שלמות של קשר עצמי לאותיות האלף-בית, אבני הבנין של כל המציאות כולה.

שוב, **כב** האותיות עם המילוי הן ט"פ **נחום איש גם זו** וה-**מנצפך** במילוי עוד פעם אחת **נחום איש גם זו** (471). כלומר, ה-**מנצפך** במילוי היינו המלכות-הנוקבא של כל אותיות האלף-בית. באלף-בית של **זך** אתון דאורייתא כל האותיות במילוי שוות 4710, בדיוק י"פ 471, פעם אחת ב-**מנצפך** וכל השאר עוד ט"פ. זו מהגימטריאות הכי יסודיות שמלמדים ילדים בגן או בחיידר אצלנו. באמת דבר פלאי. אמרנו ש-**מנצפך** בלי חלק המילוי שלו הוא **פר**, "**ורב חסד**". כמה שוה חלק המילוי? 471 פחות 280 = 191. מה המספר הזה אומר? חלק המילוי הוא חלק הנסתר, מה שבמילוי, והוא עולה כאן המדה התשיעית במדות הרחמים, בתיקוני דיקנא, "**לאלפים**". המדה השמינית היא "נצר חסד", עליו נאמר "אין מזל לישראל"¹⁹, והוא מצטרף למדה התשיעית, "**לאלפים**", "**אלפך חכמה**"²⁰ ו"**אלפך בינה**"²¹. "**לאלפים**" שוה 191, שהוא חלק המילוי של המדה הששית, "**ורב חסד** (**מנצפך**). כלומר, **נחום איש גם זו** הוא סוד "**ורב חסד... לאלפים**".

במדות דמיכה היינו "ותשליך במצלות ים כל חטאתם"²². מי שמשיג את הטוב הגנוז במציאות – שהיא הרע המדומה (עלמא דשיקרא, שנדמה רע) – ומיישם אותו (הופך את החשך לאור ואת הטעם המר למתוק), גם פועל "ותשליך במצלות ים כל חטאתם", את הגילוי שגם בחטא ישראל אף פעם לא חטא, כמו שכתוב באי' ביצא²³. **נחום איש גם זו** רואה

בסוף, כמו בעולם התהו, שמתורגם צדיא²⁴, ובתיקון כבר מוסיפים את ה-ק²⁵, **הכלים**, כמו מאה ברכות – אך באורות יש רק **צדי**, שעולה **נחום**. **מם נון צדי פא כף** עולה **נחום איש גם זו**. יש לו כח להסתכל לפנימיות-המילוי של הדינים, לראות את הטוב שבתוכם, ואז להשיג את הטוב ולחיות חיים אמיתים, כשהכל נכלל ומתעלה בטוב הגנוז, כסיום האגרת.

השלמת מצנפך ל-כב אתון דאורייתא

יש בזה עוד משהו מופלא: כשמוסיפים **מנצפך** סופיות לאלף-בית יש **זך** אותיות, אך לפני כן יש **כב** אותיות – "**ואני אבטח בך**"²⁶, "**בך** יברך ישראל"²⁷. כתוב שאלף-בית של **כב** הוא זכרי ושל **זך** הוא נקבי – **מנצפך** סופיות הופכים איש לאשה. כל ה-**כב** אתון עולה 1495, ה"פ 299 (23 פעמים 13). כמה חלק המילוי (בלבד) הפשוט של כל **כב** האותיות? 14,274 בחזקת 3 (והוא חשבון המלים שבין שלשת ה"אתה" בברכת רפאנו: "**אתה והעלה ארוכה ורפואה שלמה לכל מכותינו כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה**"). ערך האותיות עצמן הוא כפולת 13 וערך חלק המילוי כפולת 7. אם כן, כל **כב** האותיות במילוי עולות 4239 – מספר שאני מיד רואה שמתחלק ב-9 (כי 423 מתחברים ל-9 ואז יש עוד 9) – 9 פעמים 471, **נחום איש גם זו**.

כמו שבצלאל היה יודע לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ – להיות בדרגת הצדיקים שיכולים ומשיגים את הטוב הגנוז, וממילא מגשימים אותו במציאות, צריך להיות

מו אונקלוס בראשית א, ב.

מז ראה זהר ח"א ב, ב וביאורו בשער מאמרי רשב"י; אור זרוע ח"א סדר אלפא ביתא אות מו; מגן דוד (לרדב"ז) אות צ; חסדי דוד הנאמנים ח"ה עמ' 5.

מח תהלים נה, כד.

מט בראשית מח, כ.

ג בעש"ט עה"ת לך כו; ע"פ שבת קנו, א.

נא איוב לג, לג.

נב ע"פ שבת קד, א.

נג מיכה ז, יט.

נד מי השילוח ברבוי מקומות. ראה בראשית עה"פ "ויצו ה'

מאה, וכפול **חן** חלקי שנים – המספר הראשון שכפולה של שניהם – הוא ג"פ **אתה**, 1218. אם נחלק בצורה אחרת, ג"פ **אתה** עולה ו"פ **ברא**. אמרנו ש"נחש נחשת" בגימטריא "**בראשית ברא**" – **ברא-שית** ואחר כך **ברא**. איך דורשים? שבמלה "**ברא**" יש "שית" – ששה צירופים – החל מ"**ברא**" לפי הסדר. אחר כך עוד חמש מלים בפסוק, "אלהים את השמים ואת הארץ", כנגד חמשת צירופי "**ברא**" הבאים. שוב, **ברא** היינו **בריא** – **בריא**, שלם ושמח.

שלשת ה"**אתה**" שאנחנו אומרים עכשיו – מי שעוד לא התפלל מנחה ועכשיו יתפלל יכול לנסות לזכור כוונה זו, שאומר ג"פ "**אתה**" לנוכח ה' – כוללים כל ששת צירופי **ברא**. כל "**אתה**" הוא **ברא-ברא**, וג"פ "**אתה**" היינו כל צירופי **ברא** – סוד "**בראשית**", **ברא-שית** – היינו כל האפשרויות, מכל הכיוונים, לראות איך הכל שלם, הכל **בריא**. אתה **בריא** – אין את ההיפך בכלל. הכל טוב בתכלית. עד כאן להיום.

זאת. לכן העפר שלו הוא עפר של אברהם אבינו, ולא משנה מי גנב את היהלומים ושם לו את העפר – הוא עשה מצוה הכי גדולה. זו תכלית הבטחון, המבט הפנימי והעצמי על המציאות.

רמזי ג"פ "אתה"

כל זה, הנושא של היום, הוא בעצם התחלת נושא גדול – נחש הנחשת. הנחש הוא הדימוי הכי רע שיש – הביא את המות לעולם, את היפך החיים – וכשאני עושה ממנו נחש נחשת פתאום הוא נעשה מקור הרפואה. מקור הרפואה היינו מה שהתחלנו בו היום מברכת רפאנו, עם ג"פ "**אתה**".

נקצר היום, ורק נסיים בזה: כל "**אתה**" הוא ז"פ **חן** וג"פ "**אתה**" היינו **כא** פעמים **חן**, שהוא גם חצי **חן** פעמים **מב** – המספר הראשון שהוא גם כפולת **חן** וגם כפולת **מב**, שני מספרים שהם מהחלוקות העיקריות של מאה. **מב** הוא ג' **ידות**, ויחד עם **חן** עולה

אלקים"; תחלת פרשת ויגש; בחקתי עה"פ "ואבדתם בגוים"; קהלת עה"פ "שמח בחור".

צער ושמחה ביום השמיני

אור החיים שמיני

"ויהי" – צער ושמחה

הגמרא למסקנה שדברי רבי לוי אמורים רק ב"ויהי בימי", אך "ויהי" סתם יכול להיות גם צער וגם שמחה.

יש לומר כי שרשי הצער והשמחה מופיעים כבר ב"ויהי" במעשה בראשית – "ויהי ערב" הוא הצער שב"ויהי" ו"ויהי בקר" הוא השמחה שב"ויהי", כמפורש בפסוק "בערב ילין וכי ולבקר רנה"^א, בסדר של "ברישא חשוכא והדר נהורא"^ב המאפיין את מעשה בראשית.

והנה, **צער-שמחה** הם עצמם כפולת **"ויהי" – חיה** (שהיא גם **כאב-צער** וגם **חדה-שמחה**) פעמים **ויהי. צער-שמחה** עולים יחד **תשובה** – תשובה תתאה מתוך צער ותשובה עילאה מתוך שמחה.

בכל מעשה בראשית יש כ"פ "ויהי" (וראה עוד בכוונות ספיה"ע ליום גבורה שבחסד השתא), בגימטריא **כתר** (פעמיים וחצי **אברהם**) – בכתר שרש הצער במו"ס בו מתלבשת גבורה דעתיק ושרש השמחה בגלגלתא, בה מתלבש חסד דעתיק. הצער נמשך ממו"ס (חכמה דאריך) לחכמה הגלויה, ובפרט לגבורה דאבא, והשמחה נמשכת מהגלגלתא לבינה ("גילוי עתיקא באמא"), ובפרט לחסד דאמא,

ז **"ויהי ערב" צער** עולה **יג** פעמים **נא** (טל פעמים טוב) ו"ויהי בקר" **שמחה** עולה ב"פ ז בחזקת ג ("ובחרת בחיים"). כלומר, יש כאן זוג של כפולות **יג וז** – דווקא הצער שייך לזכר והשמחה לנקבה, כנ"ל (בהערה הקודמת) ששרש הצער בגבורה דאבא ושרש השמחה בחסד דאמא.

צער-ערב שמחה-בקר עולה **יג** פעמים **יג**, **יא** פעמים **אל-אלהים** (חסד וגבורה, בקר וערב, שמחה וצער).

ח תהלים ל.

ט שבת עז, ב.

י בדרך כלל נאמר ש"ויהי" הוא לשון צער ו"ויהי" לשון שמחה (ראה בראשית רבה מב, ג. ובכ"מ). **ויהי צער ויהי שמחה** עולה 770, ב"פ **שכינה** (הממוצע בין שני האופנים) – שכינתא תתאה (מלכות, שהצער נמשך לה מגבורה דאבא, כנ"ל הערה ח, בסוד "אבא יסד ברתא"), לה שייכת תשובה תתאה (תשובה תתאה) מתוך מרירות וצער, ושכינתא עילאה, לה שייכת תשובה עילאה (תשובה עילאה) מתוך שמחה (פנימיות אמא).

פתיחת פרשתנו, הפסוק "ויהי ביום השמיני וגו'", היא אחד הפסוקים מהם מקשה הגמרא^א על המאמר "אמר רבי לוי דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה כל מקום שנאמר 'ויהי' אינו אלא לשון צער"^ב. שהרי "אותו היום היתה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ, כתיב הכא 'ויהי [ביום השמיני] וגו' וכתוב התם 'ויהי ערב ויהי בוקר וגו'". בתחלה הגמרא מתרצת שב"ויהי ביום השמיני" היה צער, שהרי "מתו נדב ואביהוא", אך לאחר קושיות מפסוקים נוספים ("ויהי בשמונים שנה"^ג, "ויהי כאשר ראה יעקב"^ד, "ויהי ערב ויהי בקר [יום אחד]"^ה) ושאר פסוקי "ויהי ערב ויהי בקר" במעשה בראשית^ו) מגיעה

א מגלה י, ב.

ב ורמזי המאמר: "אמר רבי לוי [= **צבאות**, שם הנצח וההוד] **דבר זה מסורת בידינו** [עד כאן עולה 1000, סוד 'האלף לך שלמה'] **דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה, כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער**" עולה 91 (משולש 13, שילוב הוי-אד). במשולש! דהיינו, **לוי** (שרש השמאל, גבורה, והוא שם בעל המאמר) פעמים 91!

ג מלכים א, א. הפסוק "ויהי בשמונים שנה [וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית להוי"]" עוסק בבנין וחנוכת המקדש כמו ש"ויהי ביום השמיני" עוסק בבנין וחנוכת המשכן – שניהם בסוד השמונה שמעל לטבע (ראה גבורות ה' פמ"ז. תפא"פ ב' עוד).

ד בראשית כט, י.

ה שם א, ה.

ו עד סוף מלאכת היום השני (בתחלת היום השלישי) – שלימות סוד אמר, כנודע (ראה זר ח"ב קסד, א ובכ"ד) – יש ח"פ "**ויהי**", כמנין **אברהם** שמכחו "עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג), "אלה תולדות השמים והארץ **בהבראם**" (בראשית ב, ד. וראה בראשית רבה יב, ט; פסיקתא דרב כהנא נספחים אות א; זר ח"א צא, ב), ובזכותו יש בבריאת שמים וארץ שמחה (שממנה נלמד לכל "ויהי").

הצער ב"ויהי ביום"

האזהרה מפלפל בדברי הגמרא וסדר הקושיות והתירושים, ומגיע למסקנה ש"ויהי ביום" דומה גם הוא ל"ויהי בימי" וודאי שיש בו גם ממד מסוים של צער. כך, ב"ויהי ביום השמיני" יש צער של מיתת נדב ואביהוא (הרמז בעיקר בתבת "ביום", כנ"ל – יום עולה נדב^ב ונדב במילוי – **נון דלת בית** – עולה **יום פעמים טוב^ג**). כיצא בכך, הוא אומר, ב"ויהי ביום השלישי" במתן תורה יש את הצער של פריחת נשמות ישראל.

במתן **תורה** יש "רצוא ושוב" – נשמות ישראל פרחו וה' החזירן^ה. ה"רצוא" הוא הצער וה"שוב" הוא השמחה. פריחת נשמות נדב ואביהוא בכלות הנפש היא-היא "רצוא" ללא "שוב"^ה (ומכאן הצער!).

צער משה

בהמשך מפרש האזהרה^ח שהצער ב"ויהי

יא וכשמצרים ל-נדב את **אביהוא** הם עולים **אנכי, ט** ברבוע (בשמותיהם יש יחד **ט** אותיות).

יב רק חלק המילוי – **הוא** פעמים **יום** – עולה 3.5 פעמים אהרן.

יג שמות יט, טז.

יד שה"ש רבה, ג (ובכ"ד).

טו ראה בארוכה במאמר ד"ה "אחריו" תרמ"ט (סה"מ עמ' רלג ואילך). ובכ"מ.

טז חבור היום השלישי (**ג**) והיום השמיני (**ח**) הוא סוג **חג** (וכשמצרים גם את "יום אחד" דמע"ב מקבלים סדרה – 1, 3, 8 – שהיא דילוג במספרי אהבה, כנודע בסוד מילויי האותיות עד אין סוף, **א-ל-ף** במספר קטן).

ורמזי הביטויים: **"ויהי ביום השלישי"** = ג"פ **רמח** = "**בצלמנו כדמותנו**". **"ויהי ביום השמיני"** = ז"פ **עב** = ח"פ **סג**. חיבור שני הביטויים עולה ו"פ (דהיינו שהוא ממוצע כל תבה) **יצחק** (העולה ח"פ הוי'). כשמחברים גם את **"ויהי ערב ויהי בקר יום אחד"** מקבלים **ויהי פעמים סג** (**ויהי** בגימטריא **אל**, סוד השם הפנימי של **סג** – **יוד** **הי** **וא** **הי** – כנודע).

יז וזה לשונו:

ואולי נראה עוד כי הצער שיגיד הכתוב הוא של משה, המוזכר בכתבו, כי ראה גדולתו וגדולת זרעו ביד אהרן ובניו וצא ולמד צער הקנאה מדבר טוב מה עושה, ממעשה בניו של שמעון הצדיק [מנחות קט:]. וישתנה

ביום השמיני" הוא צער משה – צער של "קנאת סופרים" (המתאימים למשה רבינו, ה"ספרא רבא"^א [ישראל] – על כך שהכהונה, שהיתה מיועדת לכתחלה לו ולזרעו, נמסרה לאהרן ולבניו בעקבות סירובו לקבלת השליחות בסנה^ב (מן הסתם צער משה מעורב בשמחת אחיו – על דרך שמחת אחיו במינוי, "וראך ושמח בלבו" – והרמז: **צער משה** עולה **"ויהי ערב** [צער] **ויהי בקר** [שמחה] **יום אחד** [בד בבד, על דרך 'ככה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא']^ג). בעל אוה"ח מדגיש שאמנם משה "עצם מאד בצדקות ובענוה" ואף על פי כן

מה שלפניו שהיתה לו ולזרעו אחריו.

ולצד שהפציר בשליחות פרעה חרה אפו בו ביום ההוא, ועזבו מהיות כהן לעולם, וכשהגיע יום הפקידה נצטער על אשר פרח ממנו עוז תפארת כהונת עולם, והגם כי עצם מאד בצדקות ובענוה, הלא כל לב חי מרגיש, ובפרט בדבר מצוה יקרת הערך ומופלאת כזאת ואולי כי צער זה רמזו הכתוב בפסוק [במדבר ז א] ויהי ביום כלות משה, שהוא עצמו יום זה, ומיתת נדב ואביהוא רמז כאן בפסוק ויהי ביום השמיני.

ביום וגו' קרא משה לאהרן וגו' – דע כי העושה דבר כזה שיתן גדולה הנודעת לו לזולתו, לו יהיה אחיו, כאשר יתחייב לעשותה לא ישלוח בנפשו עשותה בג' שלמויות הא' שיעשנה במהירות, והב' בצירוף בחינת ההדרגות שישנם בדבר, והג' עשיית הדבר בפרסום לפני רבים, והודיע הכתוב כי שלשתם יחד שלט משה בנפשו ועשאם.

כנגד המהירות אמר ביום השמיני, פירוש בהיות הבוקר טהור לב לא עכב, אלא תיכף קרא לאהרן לתת לו הכהונה ולא נתעצל ב' עשה הדבר בצירוף בחינת ההדרגה שנתן הכהונה לאהרן ולבניו יחד, הגם כי בזה יגדל העצבון בלבו שיראה גדולה מושכת לאהרן ובניו, ואשר יעצב אל לבו יעשה הדבר בהדרגות, בתחילה יקרא לאהרן ואחר כך לבניו, כי לא היה הכרח בקריאת הבנים אז עם אהרן הג' במצב כל הזקנים דכתיב ולזקני ישראל, לעשות הדבר בפומבי בפני רבים ונכבדים, וזה יורה על שלימות הצדק לעשות רצונו יתברך וכפה הרגשותיו.

יח תרגום אונקלוס על בראשית לג, כא.

יט ראה שמות רבה, ג, יז.

כ שמות ד, יד.

משה השתלשל בטול עבודת הכהונה בחורבן הבית וכו'.

רק בביאת המשיח יתקיים בשלמות "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"^{יב} – שדרשו חז"ל על משה ואהרן^{יג} – כאשר כל יהודי ירקוד עם השכינה בקדש הקדשים (כדברי הרבי מליובאוויטש). אמנם, לעתיד לבוא "כל צדיק נכוה מחופתו של חברו"^{יד} במיריות של קנאת סופרים – כפי שפרש הרבי הרש"ב "הלילה הזה", אחר גלות האחרון, 'כולו מרור', קנאה היותר גדולה, על דרך מרז"ל 'כל צדיק נכוה מחופתו של חברו'^{טו} – אך ה"כולו מרור" גם מתוק בתכלית המתיקות לעד (ונשלמת האתהפכא בה המרור **חוזר** להיות **חזרת**, במתיקות הזיהוי העצמי ושמחת כל אחד במדתו שלו^{טז} – "איזהו עשיר [בדעת]? השמח בחלקו"^{יז}).

כב תהלים קלג, א.

כג הוריות יב, א; תנחומא שמות כז.

כד ילקו"ש ישעיהו רמז ת (וראה תנחומא פינחס פי"ד).

כה לוח "היום יום" יט ניסן.

כו ראה מעין גנים ויקרא מאמר "הדילוג לגאולה" פ"ג.

כז אבות פ"ד מ"א.

"הרי כל לב חי מרגיש" – גם לו יש התפעלות והרגש מהמאורעות העוברים עליו (ובפרט בעיני קדושה ומצוה רבה, כגון דא), על דרך דברי הרבי מליובאוויטש על עצמו במשפט הספרים (שאין לטעות שהוא לא מתפעל וכו') ועוד.

לכן כאן נזקק גם משה רבינו הצדיק – המורגל בעיקר בעבודת האתהפכא – לעבודת האתהפכא. משה רבינו שלט בעצמו "וכפה הרגשותיו" והדבר מתבטא כאן בשלשה ענינים: בזריותו (שעשה הכל "ביום השמיני" בלי כל דחיה ואיחור, גם לא במשך היום), בכך שנתן את הכהונה במלואה ולכל פרטיה "לאהרן ולבניו" (ולא המתין עם הכנסת הבנים לכהונה וכיו"ב) ובעשית הדבר בפרסום ("ולזקני ישראל").

את העברת הכהונה ממשה לאהרן דרשו חז"ל מהפסוק "ויחר אף הוי' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי וגו'", בהסבירם שכל חרון אף של מקום עושה רושם. "צדיקים דומים לבוראם"^א ובוודאי גם הרגשותיו של משה עושים רושם, ויש לומר שמצערן של

כא בראשית רבה סז, ב.

אשר לא צוה אותם

על נדב ואביהוא, גיבורי פרשתנו, שהקריבו אש זרה לפני ה' נאמר: "אשר לא צוה אתם" היינו שלא נצטוו להקטיר אבל גם לא נצטוו שלא להקטיר. נמצא שעשו מה שעשו מתוך דחף פנימי ו"מודעות טבעית", אמנם בלתי מתוקנת, כלומר שפעלו בדרך של אורות דתהו – רצוא – ללא כלים דתקון – שוב [כאשר כלים דתקון היינו מצוה מפורשת מאת ה' יתברך המדבר מתוך גרונו של משה רבינו], כמבואר בחסידות. שעשועים יום יום

הכח הפועל

שפת אמת שמיני

בסיום הפסוק: "כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה" (ח). מילוי הגוף בכח הנשמה הוא תכלית מעשה בראשית ("דירה בתחתונים" בכללות המציאות). והרמז: "כל אשר תמצא ידך" עולה "בראשית ברא", פתיחת מעשה בראשית, והמלה הבאה היא "לעשות", חותם מעשה בראשית^א (המעיד על עבודת האדם הנדרשת לעשות-לתקן^ב את הכל בהמשכת הנשמה לעולם השלם). גם שלשת המושגים הכרוכים בעבודה זו, הנזכרים בסוף הפסוק – "וחשבון ודעת וחכמה" – עולים בראשית^ג (ועם שלשת הווין, "וחשבון ודעת וחכמה" עולים

"ויהי ביום השמיני"^א, הפותח את פרשתנו, בא אחרי הכנה של "שבעת ימים ימלא את ידכם"^ב. מסביר השפת אמת שמילוי היד הוא הכנת הכלי לקבל את הברכה שתמשך כתום ההכנה. "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום"^ג ומילוי יד אהרן ובניו-תלמידיו הוא מילוי והשלמת כלי השלום^ד – "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום" – כדי שישיר בו כח הברכה (כח-ברכה^ה ע"ה עולה אהרן).

על תהליך זה נאמר "כל אשר תמצא ידך לעשות – בכחך עשה" – "ידך" היא הכלי (הגוף) ו"כחך" הוא כח הנשמה שצריכה לחפוף על הגוף ולמלא את העשיה בברכה. כשפועלים כך הגוף נמלא מאור הנשמה ומתחיה ממנה (ובכך, בסופו של דבר, תלויה תחית המתים – היציאה מה"שאול" הנזכר

ח כל הפסוק – "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה" – עולה 5430 (ו"פ "אהיה אשר אהיה"), היפוך ספרות 345, "שמה" (אותיות משה), התבה האחרונה בפסוק. משה, שאמר "ונחנו מה" (שמות טז, ח-ז), הוא סוד כח-מה – "כחך" הנזכר בפסוק ומתייחס בעצם לכח הנשמה ולגילוי השבת (כדברי השפ"א וכמפורש בבעש"ט עה"ת בראשית קעט-קפב ובמקור מים חיים שם, וראה בפרט שם קעט: "זהו שאמר כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך" עשה, רצונו לומר כי המחשבה נקרא חכמה כח מה, ותעשה המעשה בכחך שהוא המחשבה לחבר שניהם שהוא יחוד קודש בריך הוא ושכינתיה").

ט תנחומא נשא טז; תניא פל"ו. ובכ"מ.
י "כל אשר תמצא ידך" עולה לו פעמים אל ו"לעשות" עולה כו פעמים אל – סה"ב פ"א ברובו (היינו שהוא הממוצע, כאשר הכ"פ' כל צד עולה ה"פ אל).

יא בראשית ב, ג.
יב בראשית רבה יא, ו (ובכ"מ); פסיקתא רבתי; זהר ח"א מז, ב.

יג ידוע הרמז מר"א אבולעפיא ש"בראשית" עולה שלשה דברים יחד – סוד שלשת המוחין, חב"ד, שששת צירופיהם השונים מולידים את שש המדות, בראשית (סוכה מט, א; זהר ח"א ג, ב; תקו"ז תקון מז (פג, א). ובכ"מ). כאן ה"שלשה דברים יחד" הם חשבון-דעת-חכמה – צירוף בינה-דעת-חכמה (הוי) המוליד את ספירת הגבורה שפנימיותה יראה בנפש (כפשט סיום הפסוק, שנועד להכניס ממד של יראה המזרז לעשות את העבודה בעולם הזה).

נערך מרשימת הרב, מוצאי שש"פ תש"פ, ע"י איתיאל גלעדי.
א ויקרא ט, א.

ב שם ח, לג. "שבעת ימים ימלא את ידכם" עולה יד פעמים אמונה (סימן פרשת בשלח הוא יד-אמונה) וז"פ צדיק (ש"באמונתו יחיה").

ג תרס"ד.

ד סיום מסכת עוקצין וששה סדרה משנה – אותיות נשמה, הברכה שצריכה לשרות בכלי השלום, כדלקמן בפנים. "כלי מחזיק ברכה... שלום" עולה ד"פ (מומוצע כל מלה) אור. יד-שלום עולה יה פעמים הוי – "כי ביה הוי" צור עולמים (ישעיה כו, ג).

ו אבות א, יב. תלמידיו של אהרן עולה 1086 (ב"פ 543, "אהיה אשר אהיה", וראה לקמן הערה ט), העולה שמות האמהות, שרה-רבקה-רחל-לאה. האמהות שייכות לעולם התשובה – עבודת אהרן (כדלקמן) – ולכן שייך סוד ההריון, ה"כלי מחזיק ברכה" של האמא (ל"ברכה" הנמשכת מהאבא, סוד משה, כדלקמן). "אוהב שלום" עולה יה פעמים הוי – החבור של יד-שלום, כנ"ל בהערה הקודמת.

ז כח-ברכה עולה ס במספר קדמי. במספר הכרחי ס היא מספר אותיות ברכת כהנים.

את הכלי ופועל בעבודתו ככה"ג במשכן את "ושכנתי בתוכם"^{כז}) לגילוי מלמעלה של משה (הצדיק, נותן התורה בשבועות ומשרה השכינה במשכן)^{כח}.

שבת (שלום) היא היום השביעי, שלמות המציאות, אך נכללת בה בחינה של "ויהי ביום השמיני", הברכה שלמעלה מהמציאות. ה"לחם משנה" – "כל מעשה שבת כפולים"^{כח} – מתבטא גם בהארת ה"שמיני" בתוך ה"שביעי", בסוד "תן חלק לשבעה וגם לשמונה"^{כח}. והרמז: "ויהי ביום השמיני" עולה שבע פעמים **עב** וגם שמונה פעמים **סג** – שבע פעמים שמונה בגימטריא **יום** – "זכור את **יום** השבת"^{כח} (זכירת-המשכת שבעת האורות הפנימיים) ו"שומר את **יום** השבת"^{כח} ("שומר' לנוקבא"^{כח}, סוד הרקיע השמיני^{כח} דאמא, המקיף-שומר עליון על שבעת הפנימיים, סוד הגילוי דלע"ל של "אשת חיל עטרת בעלה").

המתקן את כח המדמה שלו, יצרו הרע שגרם לו לחטוא. **אהרן עגל הזהב** עולה **חשמל** (זך במשולש). סוד עבודת התשובה – להיות "חש" (בהכנעה) עד ש"מל-מל" בהבדלה והמתקה. כך אצל אהרן, שבתחלה היה "בוש" מלהכנס לקדש (ראה ספרא ויקרא ט, ז. וראה בילקו"ש רמז תקכ"א) אך ה' הבדילו לכהן – קרבו ובחר בו (ראה תנחומא צו, ח), "לכך נבחרת" (דווקא משום שאתה "בוש", הבדלה בזכות ההכנעה) – כאשר שלמות ההמתקה היא בכח הברכה של אהרן (בו שורה השכינה בשלמות בישראל, "ואני אברכם").

כג שמות כה, ח.

כד על אהרן ומשה כבעל תשובה וצדיק ראה גם שפ"א תרס"א ד"ה "בענין ימי המילואים" (וראה שם באריכות בענין שבועות הספירה ושבועות כדוגמת ימי המילואים והיום השמיני).

כה ע"פ שוחר טוב תהלים צב. ראה בעל הטורים לשמות טז, ה.

כו קהלת יא, ב.

כז שמות כ, ח.

כח דברים ה, ב.

כט זהר ח"א מה, ב.

ל **הרקיע השמיני** 8,800 פעמים 100.

עולם-שנה-נפש^ט, יסודות הבריאה^ט, העולם הוא הכלי והנפש היא הברכה כאשר השנה היא הממוצע המחבר ביניהם^ט, הצלם שבין האור והכלי. תכלית זו מתגלה ב"ויהי ביום השמיני" בו היתה "שמחה כיום שנבראו בו שמים וארץ"^ט.

היחס הזה, בין ימי ההכנה לגילוי הברכה הוא היחס בין ימות החול לשבת – בימות החול יש לתקן את הכלי ולהרבות בשלום בינינו (עבודת היד, לתת יד ולתקוע כף איש לרעהו) ובשבת להמשיך את הברכה, כח הנשמה היתרה, בענג שבת (**שבת** ר"ת **שלום-ברכה-תענוג**). שבת היא מעין עולם הבא^ח, כאשר כח הנשמה מתגלה גם בגוף, ולכן יש בה מצוה לענג גם את הגוף (בסוד "לחם משנה"). בפרט, אם מדובר בשבעה ימים וברכת היום השמיני, זהו גם היחס בין "שבע שבתות"^ט של ספירת העומר – שעיקר העבודה בהן הוא השלום (תיקון למיתת תלמידי רבי עקיבא משום שלא נהגו כבוד זה בזה^ט) – למתן תורה בחג השבועות (ו"לכולי עלמא בשבת נתנה תורה"^{כא}). המעבר מעבודת אהרן (הבעל תשובה – על מעשה העגל^{כב} – המתקן

יד ובהמשך להערה הקודמת: הדעת היא הנפש – "גם בלא דעת נפש לא טוב" (משלי יט, ב); הבינה (חשבון) היא השנה – "בינה לעתים" (דברי הימים-א יב, לג); החכמה היא העולם (**עולם** עולה ב"פ **חכמה**) – "כלם בחכמה [ב פעמים **חכמה** הנ"ל] עשית" (תהלים קד, כד).

טו ספר יצירה בכ"מ.

טז ראה לקו"ת מאמר ד"ה "על כן יאמרו המשלים" (חקת סד, ד).

יז ראה ספרא שמיני (מכילתא דמילואים) טז; ילקו"ש רמז תקכ. ובכ"מ.

יח **שבת מעין עולם הבא** עולה 1430 – **הכל** (גם הנשמה וגם הגוף) פעמים **הוי'** וכו'.

יט ויקרא כג, טו.

כ ראה יבמות סב, ב.

כא שבת פו, ב.

כב **עגל הזהב** בגימטריא **כח המדמה** – בעל תשובה הוא

"זה" ו"זה" בעולם הזה שפת אמת צו

"זה ישפיל וזה ירים"

המדרש^א מדגיש את המלה "זה" בפסוק "זה קרבן אהרן"^ב ומלמד כי באהרן התקיים "זה ישפיל וזה ירים" – "זה ישפיל" בחטא העגל, בו נאמר "ויצא העגל הזה"^ג, "וזה ירים" ב"זה קרבן אהרן". כלומר, "זה קרבן אהרן" הוא התיקון לחטא אהרן במעשה העגל.

המלה "זה" – סוד נבואת משה^ד – החוזרת בכל הפסוקים בגלוי, גם רמוזה שוב ושוב בפסוקים שמביא המדרש: הביטוי העיקרי, **"זה ישפיל וזה ירים"**, עולה **ס** פעמים **זה** (720), שש בעצרת – שהוא מספר צירופי המלה "בראשית", וכל מלה בת שש אותיות שונות) שעולה ה"פ **זה** ברבוע. גם חיבור המכפילים כאן, **ס** ועוד **זה**, עולה כפל **זה** – **ו** פעמים **זה**, בסוד **"ו-זה ירים"**. **"העגל"** [הזה], אותו בא לתקן הקרבן, עולה ט"פ **זה ו"צו"** (שם פרשנתו) עולה ח"פ **זה** (הכאה פרטית של **צו-זה** – **צ** פעמים **ז**, **ו** פעמים **ה** – עולה **"ירידה"** [זה ישפיל] **צורך עליה** [זה ירים], שעולה **זה** פעמים **הכל**).

שרש שלש מדרגות "זה"

עוד לומד המדרש בסוד ה"זה" כי "זה קרבן אהרן" חביב כקרבנות הנשיאים בהם כתוב "זה קרבן נחשון בן עמינדב"^ה – ואף שקול כנגד קרבנות כל **יב** (זה) הנשיאים –

א ילקו"ש ויקרא פ"ו רמז תפו.

ב ויקרא ו, יג.

ג שמות לב, כד.

ד רש"י על במדבר ל, ב (ע"פ ספרי מטות).

ה במדבר ז, יז.

וקרבנות הנשיאים הפותחים ב"זה" חביבים כשירת הים, בה נאמר "זה אלי ואנוהו".

בשרשן, שלש מדרגות ה"זה" שייכות לשלשת תקוני גלגלתא הראשונים והכוללים: שרש **"זה קרבן אהרן"** – בגימטריא **כתר** – הוא בגלגלתא (כתר דאריך) בו מתלבש חסד דעתיק. שרש "זה קרבן נחשון", הפותח את כל קרבנות הנשיאים, הוא במוחא סתימאה דאריך בו מתלבשת גבורה דעתיק. שרש השירה המפארת את ה', "זה אלו ואנוהו", בתפארת דעתיק המלובשת בקרומא דאורא. באוריא מאירה דעת דרדל"א – הדעת שהיא נשמת התפארת – ומשם יוצאת השירה על ידי "משה [סוד הדעת]" ובני ישראל [סוד התפארת, 'תפארת ישראל']^ו (**משה בני ישראל** עולה ב"פ **דעת** – הממוצע ביניהם – סוד דעת עליון, דעת משה, ודעת תחתון, דעת בני ישראל, המתלבשת בתפארת ומתאחדת עמה ממש^ז).

ו שמות טו, ב. ניתן לעשות סדרה עולה מהמלים **"זה"** [12] **אלי** [41] **ואנוהו** [74] ("העולות יחד 127, השלמות של חיי שרה) שבסיסה 4. כשמפתחים את הסדרה עד 13 מקומות – 12 41 74 111 152 197 246 299 356 417 482 551 624 – עולה הכל **הוי'** פעמים 137 (**קבלה** וכו').

ז מכיון שיש ב"זה **קרבן אהרן**"^י אותיות – ממוצע כל אות הוא 62, **"טוב מאד"**, חיבור שלשת השמות **יה-הוי-אהיה** (כשמחשבים כל שם במשולש כללי עולה הכל **שבת** (= יהלום הוי', כלומר שמשולש הוי', 351 = משולשי **יה אהיה**, 120 ו-231, ודוק), הבאה בהמשך ל"וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" (בראשית א, לא).

ח שער הפסוקים לפרשת שמות.

ט איכה ב, א.

י שמות טו, א.

יא אמ"ת **משה בני ישראל** = **"זה הדבר אשר צוה הוי'."**

עימות וחיבור "זה" ו"זה"

נצח-הוד – נצח היינו "עמק רום"^י, "זה ירים" בהנהגה אלקית, והוד היינו "עמק תחת", "זה ישפיל" בהנהגה הטבעית. אכן, "ואציעה שאול הנך"^י – העצמות ממש מתגלה ("הנך") דווקא בשאול^י, ולכן התכלית היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים^י על ידי זכך החומר-הגוף, עד שההנהגה הטבעית תשקף את עצם האלקות (גילוי היש האמתי ביש הנברא, שדווקא הוא המשקף אותו^י). לשם כך יש להשפיל את העגל – את **כח המדמה** (העולה **עגל הזהב**) שגורם לאשליה שהטבע פועל מעצמו וכך מסתיר על האלקות – ולעלות את טבעת הטבע עד לשרשה הראשון בעיגול הגדול, אור אין סוף שלפני הצמצום. כלומר, תכלית עבודת האדם בהגברת הצורה על החומר – "זה ישפיל" את כח הגוף ו"זה ירים" את כח הנשמה – היא להביא לחיבור מלא של החומר והצורה, של ההנהגה הטבעית וההנהגה העל טבעית^י.

מסביר השפת אמת^י שסוד "זה לעמת זה"^י – שתי בחינות ה"זה" שאחת יש להשפיל ואחת להרים – הן שתי הנהגות המתעממות ביניהן בעולמנו, הנהגה טבעית והנהגה אלקית גלויה. האדם הוא עולם קטן^י וגם בתוכו יש עימות בין שתי ההתנהגות האלה – ההנהגה הטבעית מצד הגוף וההנהגה האלקית, השגחה פרטית גלויה על כל צעד ושעל בחיים, מצד הנשמה.

הטבע נדמה כחוזר על עצמו באופן נצחי, ללא תחלה וללא סוף, וההתחדשות הפנימית המפעמת בו היא ההנהגה האלקית. עם ישראל זכה לכח לגלות את אותה התחדשות במצות "החדש הזה לכם"^י וביציאת מצרים, בה נאמר "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים", ולשלמות ההכרה באותו כח זכינו בשירה על הים – "זה אלי ואנוהו" (ובעבודת ה' בנוהו^י של ה', עבודת המקדש, מתחדשת בכל יום ההנהגה הפנימית).

יש לומר שעל שם העימות בין "זה" ל"זה" נקרא עולמנו עולם הזה. **עולם הזה** עולה

יז ספר יצירה פ"א מ"ה. וראה בפירוש הגר"א. ובכ"מ. יח תהלים קלט, ח.

יט ראה לקו"מ א, ו; נפש בריאה עמ' סו ואילך. ובכ"מ. כ תנחומא נשא טז; תניא פל"ו. ובכ"מ.

כא ביאורי הזהר בשלח ד"ה "עוד י"ל" (מג, ג); סה"מ תרס"א עמ' קצא ואילך; המשך תער"ב ח"ב עמ' א' קמד-ה. כב **הנהגה טבעית הנהגה על-טבעית** = צירופי **ברא**, סוד "ברא-שית" (סוכה מט, א; זהר ח"א ג, ב; תקו"ז תקון מו (פג, א). ובכ"מ), "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", לשם חיבור שמים (הנהגה על-טבעית, רוחניות-אלקות) וארץ (הנהגה טבעית, גשמיות) על ידי שם **אהיה** (ר"ת **את השמים ואת הארץ**), כנודע.

יב תרס"ד.

יג קהלת יז, ד.

יד ע"פ תנחומא פקודי ג; תקו"ז תקון תסט (קז, ב); אבות דר"נ פל"א; קהלת רבה א, ד; זהר ח"ג קלד, ב; מורה נבוכים ח"א פע"ב. ורמז נאה לתקופה זו: "**האדם הוא עולם קטן**" עולה 367, הגימטריא של הנגיף **קורונה** (כפי שנתבאר באריכות בהתועדות פורים ש"ז).

טו שמות יב, ב.

טז ראה רש"י על "זה אלי ואנוהו".

סבר פנים יפות

ביאורים בפרקי אבות

פרק א משנה טו

שְׁמַאי אָמַר, עֲשֵׂה תוֹרַתְךָ קְבֵעַ. אָמַר
מַעֲט וְעֲשֵׂה הֶרְבֵּה. וְהָיָה מְקַבֵּל אֶת כָּל
הָאָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יְפוֹת.

הרשב"ץ בפירושו כאן הקשה, הרי שמאי הזקן עצמו היה קפדן ו"למה לא היה מוכיח את עצמו בזה? [שהרי עליו להיות נאה דורש ונאה מקיים, במיוחד לפי דבריו כאן 'אמור מעט ועשה הרבה' לקיים בעצמך את דבריך!]" (ולכן מפרש הרשב"ץ שמדובר דוקא בהכנסת אורחים, וכן פירש הרע"ב). ובגמרא "לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי", ומובאים שלשה מעשים בגויים שבאו להתגייר ושמאי דחה אותם, בראשון "גער בו והוציאו בניזיפה"¹, ובשניים האחרים "דחפו באמת הבנין שבידו" – ואילו הלל קרב אותם והסכים לגיירם. ואין לומר ששמאי נהג כך דוקא בהם שלא היו מישראל, שהרי הלשון "כל האדם" משמע אפילו גויים.²

ובפשטות יש לומר ששמאי קיים את שני הדברים (בנשיאת הפכים) – עם כל קפדנותו היה מקבל בסבר פנים יפות, וכדברי היעב"ץ בפירושו כאן "תא חזי שבחא דתקיפי קמאי" (השבח של התקיף שיש בו גם עדינות). ואע"פ שבחיצוניות נראה שלא נהג כן, אלא

נערך מרשימות הרב ע"י יוסי פלאי.
א שבת ל, ב.

ב גער בו והוציאו בניזיפה = 559, חצי 1118 (שמע ישראל
הוי' אלהינו הוי' אחד). שמאי = 351 (חצי שבת), יחד = 910,
חצי 1820, סוד פעמים הוי' ("סוד הוי' ליראיו", לשמאי דוקא,
מצד הגבורה-יִרְאָה).

ג ובפרט ש"האדם" כולל גויים, כמו שמביא התפארת
ישראל כאן.

גער ונזף, מכל מקום בפנימיות היה תמיד בסבר פנים יפות (וכאשר נזף היתה זו "תוכחת מגולה מאהבה מסתרת"³). והוא על דרך "מותר ומצוה לשנות מפני השלום"⁴ – כתחילת דברי הלל הזקן הכתובים כאן לפני שמאי "הוי מתלמידי ש לאהרן אוהב שלום ורודף שלום" – שאמנם יש להחזיק תמיד באמת, "מדבר שקר תרחק" (כמדת משה, "משה אמת ותורתו אמת"), מכל מקום כאשר משנים מפני השלום זו בפנימיות האמת לאמתה.

בהמשך יש לבאר (והוא ההסבר הפנימי-האמתי): שמאי עצמו ידע (גם ללא רוח הקדש) שהגר שהוא דוחה יגיע להלל חברו, וממילא הוא מקיים בהם "שמאל דוחה [תחילה] וימין מקרבת"⁵ – שמאי בחינת השמאל, במדת הדין המדודה (כאמת הבנין שבידו), והלל בחינת הימין, מדת החסד והאהבה ("מתלמידי ש לאהרן... אוהב את הבריות ומקרבן לתורה [וכלול בזה לקרב את הגויים להיות גרי צדק]"⁶). אדרבה, דוקא שיתוף הפעולה' הזה הוא שהביא את התוצאה הרצויה, שהרי כל גר הבא להתגייר דוחים אותו תחילה ורק לאחר שהוא מתאמץ מקבלים אותו⁷, ונמצא שרק לאחר הדחיה הראשונית של שמאי יכל הלל לקבל את הגרים! הדחיה היא 'מבחן רצינות', וכן מעצימה את החשק של הגר להתגייר, ואז הגיור הוא

ד משלי כז, ה.

ה יבמות טה, ב.

ו סוטה מז, א.

ז בדרך מליצה: גוי מותר ב'שיתוף' (לחלק מהפוסקים), ולכן עד הגיור היה ניתן לנהוג בגויים בדרך של שיתוף פעולה.

ח ראה יבמות מז, א. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פ"ד.

ושמאי חותם את דבריו ב"סבר פנים יפות",
ללמד שקפדנותו משלימה ומבררת את תנועת
הקירוב שתהיה יפה-יפה.

והנה בפרק ג (יב) אמר רבי ישמעאל "והוי
מקבל את כל האדם בשמחה", ופירש הרמב"ם
שם שהוא יותר ממאמר שמאי "בסבר פנים
יפות". בפנימיות, שתי המדרגות שייכות
לבניה-אמא: פנימיות אמא היא השמחה, "אם
הבנים שמחה", וחיצונית אמא היא "סבר פנים
יפות" דהיינו "פנים מסבירות" ככח הסברה של
הבינה. לעומת זאת, דרגת החכמה היא "פנים
מאירות" ("חכמת אדם תאיר פניו"), והיא
דרגת הלל מלשון אור ("בהלו נרו"). החכמה
היא בקו הימין, וממנה יוצא הלל איש החסד,
והבינה היא בקו השמאל וממנה יוצא שמאי
הנראה כקפדן, בסוד "אני בינה לי גבורה"^ט.

ורמזים בכל זה: **שמאי = 26 (הוי')** במשולש.
פנים יפות = 676 = 26 ברבוע ("פנים יפות" הוא
תכונה עצמית של שמאי). **הלל שמאי** מצטרפים
ל-16 פעמים **הוי'** (כאשר **הלל = אדני**) שעולה
יצחק יצחק (פעם אחת כנגד דברי שמאי עצמו,
"סבר פנים יפות", חיצונית אמא, ואחד כנגד
דברי רבי ישמעאל, בשמחה, פנימיות אמא).
בית הלל בית שמאי = כתר כתר (כאשר **כתר** הוא
חלק המילוי של יצחק, **יוד צדיק חית קוף**)^{טו}.
שמאי הוא קפדן וההלל סבלן, והנה **קפדן סבלן =**
שלוש, "ה' עז לעמו יתן [התוקף של שמאי] הוי'
יברך את עמו [הסבלנות-המברכת של הלל]
בשלוש [שניהם יחד]"^{טז}.

והנה **משה** ר"ת מחלוקת שמאי הלל או
משה שמאי הלל, ומבואר ככוונות האר"י

יד משלי ח, יד.

טו והוא סוד צפנת פענח: **יצחק = פענח**, וחלק המילוי הנ"ל
= **צפנת**.

טז תהלים כט, יא.

יז מגלה עמוקות ואתחנן אופן עד (וראה אמרי אמת
שמח"ת תרס"ז). **מחלוקת שמאי הלל = 1000**, סוד אלף
אורות שקבל משה במתן תורה. **משה שמאי הלל = לעיני**

לשם שמים כראוי. אם כן, בעוד שבגלוי שמאי
דחה את הגרים, הרי בפנימיות הוא המנווט את
תהליך הגיור שלהם, הוא שם (לשון שומא),
מודד ומכוון – ונמצא שקפדנותו הגלויה נובעת
מ"סבר פנים יפות" (באתכסאי). בפנימיות, יש
מעלה לשמאל על הימין, "שמאלו תחת לראשי
[להרים את הראש] וימינו תחבקני [את הגוף
ולא את הראש]"^ט – הדחיה של השמאל מעלה
את המוחין ("ראשי") כמו שהיא מבררת כאן
את ה'ראש' של הגרים.

והנה במשניות כאן הוקדמו דברי הלל
לדברי שמאי. הלל הנשיא ושמאי אב בית דין,^ט
הנשיא שייך למדת החסד, כאברהם אבינו
שנקרא "נשיא אלהים"^י, הראשון שמקרב את
הגרים ("הנפש אשר עשו בחרן"), ואב בית
דין במדת הדין. ואמנם בית הלל בענוותנותם
מקדימים דברי בית שמאי לדבריהם^י, אך
המשנה כאן מקדימה את דברי הלל. הלל
פותח בחסד וקירוב גלוי, במדת אהרן הכהן
– כמו שהלל גייר את אותו גוי שרצה ללבוש
בגדי כהן גדול (דהיינו להיות כאהרן עצמו) –

ט שיר השירים ב, ו.

י שלשת סיפורי הגרים הם כנגד מלכות-יסוד-תפארת:
בראשון הגר לא רצה לקבל תורה שבעל פה – מלכות
("מלכות פה תורה שבעל פה"). בשני רצה לקבל רק את נקודת
התמצית של כל התורה כולה, "למדני על רגל אחת", בחינת
היסוד ("כי כל בשמים ובארץ", דאחיד בשמאי וארעא, "רגל
אחת" המחברת שמים וארץ). בסיפור השלישי התאווה לכבוד
ולתפארת של כהן גדול (בגדי כהונה "לכבוד ולתפארת"). לכן
בשני הסיפורים האחרונים דחפו באמת הבנין, היינוקו האמצעי,
תפארת-יסוד, אך בסיפור הראשון גער במדת המלכות.

ורמזים: **גער דחף** (ר"ת **גד**) = **שטה**, כללות לא תעשה, בחינת
שמאי. **98 = דחפו** (**צח** קללות בפרשת כי תבוא), **דחפו**
באמת הבנין שבידו = 980 = 10 פעמים **דחפו** (דחף אותו
בכל י' כחות נפשיו)!

והנה, מעשה שמאי בכל הסיפורים, **גער בו והוציאו בניזיה**
(559), ועוד שתי פעמים **דחפו באמת הבנין שבידו** (980 ועוד
980) ועוד **מלכות יסוד תפארת** = 4176 = **חן** פעמים **חסד**
(הוי' פנים ועוד הוי' אחרו), הכל בסבר פנים יפות!

יא לפי חגיגה פ"ב מ"ב.

יב בראשית כג, ו.

יג עירובין יג, ב.

ה'אחור' של שם עב בחכמה (יוד יוד הי יוד
הי ויו יוד הי ויו הי), ו-קסא הוא הפנימיות
של בינה, שם אהיה דבינה במילוי יודין

שמשוה הוא סוד קסא קפד, כאשר קפד הוא
כל ישראל, זו תכלית ושלמות כל התורה לאכללא שמאלא
בימינא.

ניגון שבת נחמו | י"ג מנחם-אב תשע"ז 367

הסיפור החסידי

הדברי חיים מצאנז | "רופא כל בשר – ומפליא לעשות"

רבי חיים האלבערשטאם – מייסד חסידות צאנז ונודע על שם ספרו ה'דברי חיים' – נולד בשנת תקנ"ז לאביו רבי אריה ליבוש, רבה של טריניגראד ולאמו שהיתה צאצאית ה'חכם צבי'. היה תלמידם של הצדיקים רבי נפתלי צבי מרופשיץ ורבי צבי הירש מזידיטשוב. בזוג ראשון (ושני) היה חתנו של הגאון רבי ברוך פרנקל-תאומים מלייפניק (מחבר הספר "ברוך טעם"). לאחר פטירת אשתו השניה (אחות הראשונה) נשא עוד שתי נשים (ובנו הסביר שהוא כיעקב אבינו, שהיה נשוי לארבע נשים). סה"כ נולדו לו שמונה בנים ושבע בנות, כשהמפורסמים שבבניה היו רבי יחזקאל משינווא ורבי ברוך מגארליץ. נודע כאחד מחשובי הפוסקים בדורו וכבעל צדקה יוצא מגדר הרגיל. בגיל 33 נתמנה לרבה של צאנז, תפקיד אותו מילא עד סוף ימיו, יחד עם כהונתו כאדמו"ר לאלפי חסידים. הסתלק בהיותו בן 79 שנה ביום כ"ה ניסן תרל"ו ומנו"כ בעיר צאנז.

אף במצבים שנראה כי אפסה בהם כל תקוה ולעתים אף לשאינם בני ברית. בסיפור זה חושף רבי חיים טפח מכוונתם של הצדיקים בשידוד מערכות הטבע על מנת לפעול ישועה לאדם פרטי. ניתן היה לחשוב שפעולת המופת היא עניין של מה בכך אצל הצדיק – כדוגמת סיפורי המופתים ש'התגלגלו' אצל הרבי מליובאוויטש – אך לא היא. הצדיק שמוכן להיטיב עם היהודי הפשוט, או אף להבדיל עם הגוי, מכניס את עצמו [ואף את בני משפחתו] בכך למצב לא פשוט, אך הוא נכון לעשות זאת לשם המטרה הגדולה של קידוש שמו יתברך, "כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם". הלימוד שלנו מכך, אלה שעדיין לא יכולים לפעול מופתים, הוא כיצד יש לספר סיפור צדיקים באופן המשלים את תכלית כוונתו של הצדיק – הדגשת הפן האלקי המרומם את האדם ממציאות העולם הזה טפח נוסף לעבר הקב"ה. על אף שבדורות קודמים היתה דרכה של חסידות חב"ד לפרסם אלקות דווקא באופן של לימוד חסידות מעמיק, הרי שבדור האחרון הורה הרבי לפרסם גם סיפורי מופתים כדי להרבות בגילוי אלקות בעולם ולזרז בכך את ביאת המשיח.

אחד מהיושבים בצאנז היה צריך לישועה בזש"ק והפציר את הדברי חיים זי"ע פעמים מספר ועדיין לא נושע. פעם הגיע לצאנז דעפעשע [טעלעגראם-מברק] מברלין מאיזה איש עם הזכרה שאשתו חולנית מאד רח"ל והרופאים י"אשו אותה כבר. וצוה הר"ח להשיב דעפעשע בזה"ל האר אפשניידן וועט זי האבין א רפואה [שתגזוז שערות ראשה יהיה לה רפואה]. והיהודי מברלין כשקיבל הדעפעשע חשב הנה אשתו חולנית מאד מה נפקא מינה אם תמות עם השערות או בלי השערות וגזזה אשתו כל שערות ראשה ונתרפאה. אמר היהודי כי הדבר פלא שכל הרופאים לא ידעו שהמחלה שלה היה בהשערות, והרבי מצאנז תפס את זה מיד. וחסיד הנ"ל שהיה צריך לישועה כשראה שהיהודי מברלין היה לו ישועה ניגש להד"ח ואמר אני מפציר כל כך מהרבי שאני צריך ישועה ועדיין לא נושעתי וזה הדייטש שכתב רק פעם אחד להרבי היה לו מיד ישועה! אמר לו הד"ח תדע, אם ממשיכים ישועה שלא בדרך הטבע מעמידים את עצמו ואשתו ובניו בסכנה ח"ו ממילא זה הדייטש שי"דע שיש בורא עולם א כפרה אשתי ובניי. דרכו של הדברי חיים היתה לפעול ישועות

לאחר חדשים ושנים של שהות וספרו בביתם שלמדו לברך "שהכל נהיה בדברו"... אמנם מילדותם הם אמרו את הברכה, אך רק כעת הם מרגישים אותה).

עבור רובנו ברכת "אשר יצר" היא משהו שגרתי, "מצות אנשים מלומדה", הנאמר כבדרך אגב מספר פעמים ביום. אמנם אצל רבי חיים מצאנו אין הדבר כך וממנו נוכל ללמוד על גודלה וחשיבותה של ברכה 'שגרתית' זו וכיצד יש לומר אותה בהתלהבות גדולה ובתשומת לב לקדושה הגדולה הטמונה בה, עד כדי כך שהיא נדמית כברכת ההלל בראש חדר.

ה' הוא "רופא כל בשר ומפליא לעשות" – עושה פלא ברפואה שהוא נותן לכל ישראל (ובפרט לזקוקים לכך, בימים אלה).

רבי דוד'ל בידערמאן זי"ע מלעלוב ירושלים ת"ו נסע מאה"ק לחו"ל לרבו הבית אהרן זי"ע מקארלין וטרם שנסע בחזרה לאה"ק ביקר אצל הדברי חיים זי"ע והיה אז ראש חודש ולפני אמירת הלל, יצא הר"ח לצרכיו ובחזירתו לבש הטו"ת והתחיל לעשות ברכה בקול רם. וחשב רבי דוד שהתחיל לומר הלל, עד ששמע שסיים בברכת אשר יצר... וסיפר רבי דוד אח"כ שברכת אשר יצר ששמע מהר"ח האט עם אזוי באנומען [עורר אותו כ"כ] שאלמלא התקשר עם הבית אהרן היה מתקשר עם הדברי חיים זי"ע.

בדומה לסיפור זה התבטא אחד מחסידיו של הדברי חיים שמה שלמד מרבו הוא ברכת "אשר יצר" (על דרך חסידים הראשונים שחזרו משהות אצל הבעש"ט או תלמידיו

תיקון הנפש

ספירת העומר אינה רק אמירה בפה, "היום יום אחד לעומר", אלא ממשיכה וחודרת לתיקון יסודי של הנפש, כפי שמתבאר בפנימיות התורה. כל אחד משבעת השבועות של ספירת העומר מוקדש לתיקון אחת מתוך שבע הספירות התחתונות בעץ הספירות הקבלי – חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות – הנקראות גם שבע המדות. הזמן הפנימי

"תספרו חמשים יום"

בספירת העומר אנו סופרים 49 יום, בשונה מהפסוק המפורש "תספרו חמשים יום". ההסבר הוא שהיום החמשים, זה שאינו נספר בפירוש (מפני שמדרגתו אינה נודעת מבחינתה של האתערותא דלתתא) – הוא תכלית כל הספירה, ומאיר ומלווה מרחוק את כל ההתקרבות ליעד, על כן אפשר לדרוש כי בכל יום הננו סופרים כביכול גם את היום החמשים. וכמטמונים תחפשה

שמונה השרצים של אברהם

אבינו

מתמטיקה בפרשת השבוע

במה נתקשה משה?

(19).

סכום 9 המספרים ראשונים בסדרה (מ-7 עד 99) שווה 351, והוא הוי' במשולש. סכום 4 המספרים הבאים עולה 676 והוא הוי' ברבוע (ובסך הכל יש כאן חלוקה למלה **אח-ד**). 351 הוא סוד **שמאי** (ידוע הרמז **שמשה** ראשי תבות מחלוקת **שמאי הלל** או **משה שמאי הלל**) האומר בפרקי אבות (של השבוע) "לקבל את כל האדם בסבר פנים יפות". והנה, **פנים יפות** שווה גם הוא 676, כנ"ל.

אם נבנה סדרה מקבילה לפי הגירסה שמשה נתקשה בשקלים, הרי השקלים הם כנגד 10, בסוד, "זה יתנו... עשרים גרה השקל", נמצא שמחצית השקל שווה 10 גרה. הסדרה אם כן תתחיל במספרים 7 10 12 והיא תיצור סדרה עם חן נקבי כזו: 3 7 10 12 (10 = 7 + 3) 13 12 13 10 7 12 13 3 (מה-מה, ממוצע 9).

3 7 10 12 13 13 12 10 7 3

הקושי וגילוי היחידה

והנה, שרצים שווה 640 או 10 פעמים 8 ברבוע (כנגד 8 שרצים). **מנורה שרצים החדש** שווה 1258 או 34 פעמים 37. וההסבר בזה

שהם כפולה של 37

7	8	12	19	29	42	58	77	99	124	152	183	217	
הוא שמשה	עצמו	1	4	7	10	13	16	19	22	25	28	31	34
הוא סוד מקיף החיה		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
בנפש, שכן משה													

שווה 15 פעמים **חיה** ובסוד כח הבטול בנפש. מה שנתקשה בו משה הוא סוד **היחידה** שלמעלה מן החיה עד שה' מראה לו ב"זה". 1258 שווה גם **משה** (ראשי תבות כנ"ל) ועוד

בפרשת שמיני יש שמונה שרצים. אמרו חז"ל ששלשה דברים נתקשו למשה רבינו. לפי גרסה אחת אלה היו: מנורה שרצים החדש, אך לפי גרסה אחרת שקלים במקום שרצים. שורש העניין בכך שבכולם כתוב לשון "זה" (עיקר נבואת משה, "זה הדבר"): "וזה מעשה המנורה", "וזה לכם הטמא בשרץ השרץ על הארץ", "החדש הזה לכם ראש חדשים" (ובשקלים: "זה יתנו וגו'"). ראשי התבות הן של מנורה שקלים החדש והן של מנורה שרצים החדש **משה**! והסופי תבות גם צירוף **משה** – "משה משה כו".

המנורה היא סוד ה-7 ("אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות") ואילו שרצים הם סוד ה-8 בסוד הכתוב, "תן חלק לַשִּׁבְעָה וְגַם לַשְּׁמוֹנָה" (קהלת יא, ב). החדש הוא כמובן סוד ה-12 (ראשי חדשים) כלשון הכתוב "ראשון הוא לכם לחדשי השנה". והנה, 12 שווה **זה** (שבע-מנורה ועוד חמש).

אם נבנה מ-3 המספרים הללו סדרה ריבועית ונמשיך אותה עד 13 מספרים (פעולה מקובלת ופוריה בניתוח סדרות ריבועיות) נקבל:

נשים לב שרק במספרים הראשונים בסדרה 7 8 12, ההפרש הבא הוא 7 והמספר הבא הוא 19, והם סוד העבור (12 ועוד 7 שווה

= **מלכות** = 4 פע' 124, 115 - 13 מספרים
ראשונים בסדרה = 611 = **תורה** = 13 פעמים
47 הממוצע = **החלד**].

[illegible]

אברהם שורש לשמונה
שרצים

מצאנו שממוצע השמונה שרצים שווה **אברהם**, איש החסד. והנה, בכתבי האריז"ל **אברהם** שווה 8 פעמים **אל** (**יצחק** בנו בקדושה שווה 8 פעמים **הוי'**, סוד **"אל הוי'** ויאר לנו", יפה כח הברן מכח האב), והיינו שם **א-ל** אך גם עם א פתוחה, **אַל** לשון שלילה **לא**, היינו "וזה לכם הטמא גר". והנה, לאברהם היו 8 בנים! 1 בקדושה, יצחק (אך ממנו יוצא עשו, המצטרף לישמעאל כשני ראשי כוחות הטומאה, ימין ושמאל), ועוד 7, סוד **אז**.

שבעת הבנים הטמאים הם סוד או -
ישמעאל ו-6 בני קטורה. שמות בני קטורה
זמרן יקשן מדן מדין ישבק שוח שווה 1681
שהוא 41 ברבוע, ויש בהם 22 אותיות, וכך גם
1681 הוא ערך השם של 22 אותיות! (יש לומר

בראשית שכידוע מרבי אברהם אבולעפיה שווה **שלושה דברים יחד** (רמז מובהק לשלושה הדברים בהם נתקשה משה)!

והנה **שמנה שרצים** עולה 1035 סוד **משה**
משה משה והוא גם ה פעמים **אור** המוזכרים
ביום אחד של בראשית, כנ"ל, בחינת "אברהם
התחיל להאיר". 1035 הוא משולש **מה** (שהוא
עצמו משולש 9) של **משה** (וכידוע שהאות
ש הנותרת, גם היא משולש, המשולש של
24; נמצא ששמו של משה מורכב משני
משולשים). 1258 שווה 1035 ועוד "**זה הדבר**"
(223), נבואת משה כנ"ל. 223 גם שווה "**אין**
עוד מלבדו", והיינו גילוי היחידה של משה
היינו משיח שבו, הוא גואל ראשון הוא גואל
אחרון.

השרצים בפסוקים

הפסוקים העוסקים בשרצים הם שנים:
 "וְזֶה לָכֶם הַטֹּמֵא בַּשָּׂרָץ הַשָּׂרָץ עַל הָאָרֶץ הַחֹלֵד
 וְהַעֲקָב וְהָצָב לְמִינָהוּ. וְהָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְטָאָה
 וְהַחֲמִט וְהַתְּשׁוּמִת" (שמיני יא, כט-ל).

נתבונן כעת בפירוט שמות שמונה
השרצים כפי שהם מופיעים בפסוקים:
"החלד והעכבר והצב והאנקה והכח והלטאה
והחמט והתנשמת" הכל עולה 1984 או 8
פעמים 248 (רמח, אברהם וכו'), ממוצע שמונה
השרצים! והנה, ערך ארבעה הראשונים (החלד
והעכבר והצב והאנקה) שווה 620 (כתר) או 5
פעמים 124 (חצי אברהם) וממילא ארבעה
האחרונים (והכח והלטאה והחמט והתנשמת)
עולים 1364 שהוא 11 פעמים 124 כאשר רק
"הלטאה והחמט" שווה 124, וממילא "והכח
והתנשמת" שווים 1240!

[סדרה של 1 5 10 פעמים 124, סדרת
המשולשים מינוס 5: 1 5 10 = 16 23 31 40
50 - ע"כ 8 מספרים = 176 = 8 פע' 22, 61
73 ע"כ 310. חצי **כתר**, סוד **ישיש**, 86 100 ע"כ

הבנים הטמאים עולים 41 פעמים 52 ואילו
יצחק שווה 4 פעמים 52. **בני אברהם** שווה
יש, חצי **כתר** כנ"ל. וממילא, ערך כל 8 הבנים
 (יצחק ישמעאל ו-6 בני קטורה) עולה 2340
 שהוא 90 פעמים **הוי'**, בסוד, "**הוי' מלך**", וכן
 2340 שווה שם **מה** פעמים שם **בן**!

ובאופן אחר: מאברהם יוצאים 8 שרצים
 ממש – ישמעאל ו-6 בני קטורה כנ"ל ועוד
 עשו (בן יצחק). **אברהם** ועוד 8 אלה שווה
 2756 והוא יהלום **בן**, וכן **הוי'** פעמים **הוי'**
 במספר קדמי. 8 שמות השרצים: כשנוסיף
 את כל השרצים ביחד, חלד עכבר כו' ועוד 8
 בני אברהם הנ"ל יעלה הכל 4410 שהוא 10
 פעמים אמת, או 10 פעמים **אהיה** ברבוע!

שישבק, הבן השביעי, מזכיר את יצחק-ישחק
 בחילוף **ב-ח** באטב"ח). **ישמעאל** שווה 41
 פעמים 11. וממילא, כל 7 הטמאים יחד עולים
 41 פעמים 52, **אם** פעמים **בן**.

כיוון שיש בהם 28 אותיות, משולש 7, 7
 שמות, אפשר לציירם בצורת המשולש של 7
 כאשר בשורה התחתונה השמות: ישבק שוח.
 והנה, פנות המשולש, **י י ח**, שווים בעצמם 28,
 דוגמא ליחס עצמי בין הצורה לבין תוכנה.

י
 ש מ
 ע א ל
 ז מ ר ן
 י ק ש ן מ
 ד ן מ ד י ן
 י ש ב ק ש ו ח

שמיני – שמונה

לפרשת שמיני יש קשר למספר שמונה: מעבר לכך שהפרשה קרויה על שם מספר זה, היא
 גם הפרשה ה-**כו** בתורה, העולה **ח** במספר קטן; וכן, יש שנים בהן קוראים (בחו"ל) את הפרשה
 שמונה פעמים (וכסימן הידועי "שמיני שמונה שמינה" – ששנה בה קוראים את פרשת שמיני
 שמונה פעמים תהיה 'שמינה' וטובה); בתוך פרשת שמיני עצמה מופיעים גם ה"שמונה
 שרצים"; גם שמותיהם של אהרן ובניו (גיבורי היום השמיני) מתחלקים בשמונה מעין גנים

מקומך אל תנח. שלמה המלך מלמד

ומניעות, כשאי אפשר לפרוץ קדימה, חשוב לאדם לשמור על מקומו הקבוע. בשיא הסגר של ימי "רפא נא לה" לא ניתן היה להדפיס ולהפיץ את החוברת שלנו, אך מעין החידוש המשיך לנבוע והדברים הופצו ברשת המקוונת בלבד. אכן, לזכרון מהימים האלו, וכדאי שלא ייותר חלל ומקום פנוי, מודפסת למפרע מהדורה מצומצמת של מה שנשלח לקראת שבת פרשת שמיני.

הנביעה המתמדת והעקשנות להפיץ ולשתף ב"אור המאיר לזולתו" גם את מה שנדמה ברגע ההווה כ"אור המאיר לעצמו" היא ממאפייני דרכו של הרב יצחק גינזבורג שליט"א כל השנים. המעין נובע ומים שקטים חודרים ומחלחלים למציאות — דברים שנדמו כבלתי-נשמעים בעבר הופכים להיות 'מושכל ראשון' לרבים בהווה וקיום היעוד "לכשיפוצו מעינותיך חוצה" מוחשי בעתיד הכי קרוב — "הנה זה בא!"

מעוניין להפיץ את **ואביטה** במקום מגוריך?

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח מייל לכתובת: **itiel@pnimi.org.il**

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון במספר **079-9211452**

או במספר **02-5434297** — המספר פתוח לניידים כשרים.

לפניות בנושא העלון: **052-4295164**

pnimi.org.il